

ETUPYÖRÄ

MEIDÄT SYNNYTTI SUOMEN VAPAAUS

N:o 1 — 1961

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 40-vuotisjulkaisu

JÄÄKÄRIMARSSI

Syvä iskumme on, viha voittamaton,
meill' armoa, ei kotimaata.
Koko onnemme kalpamme kärjessä on,
ei rintamme heltyä saata.
Sotahuutomme hurmaten maalle soi,
mi katkovi kahleitansa;
Ei ennen uhkamme uupua voi,
kuin vapaa on Suomen kansa.

Kun painuvi päät muun kansan, maan,
me jääkärit uskoimme yhä.
Oli rinnassa yö, tuhat tuskaa, vaan
yksi aatos ylpeä, pyhä;
Me nousemme kostona Kullervon,
soma on sodan kohtalot koittaa.
Satu uusi nyt Suomessa syntyvä on,
se kasvaa, se ryntää, se voittaa!

Heikki Nurmio

JOKA
PÄIVÄ
AVAIN
RAUTA-
ALALLE

TERÄS OY
VAASA

Seinäjohti · Pietarsaari · Ylivieska · Oulu
· Tornio · Kuusamo · Rovaniemi · Kemijärvi
· Tampere · Pori · Turku · Helsinki · Riihimäki
· Lahti · Kotka · Hamina · Kouvola · Voikka
· Lappeenranta · Joensuu
Rautakaja Oy, Kajaani

HARTMAN on aina edelläkävijä
kun ovat kyseessä
rakennusaineet ja työkalut

Edust. SKP-laakerit ja kierrityökaluja
SIMMER tiivisteitä
SEGER lakkulattioita
ATLAS COPCO paineilmapöytäkalut
MALCUS porit
HUSQVARNA

VAASA — Puh. 16321

Kenrm I J Karhu, JP1:n komentoaja vv 1938—39, Etupyyörän viimeinen päätoimitaja.

Evl O E Yüräku, Pohjanmaan Jääkäripataljoonan komentaja v 1958 alkaen

ETUPYÖRÄLLE

Kun »ETUPYÖRÄ» pataljoonansa 40-vuotisjuhlaan herää sitä evakkoumesta, johon se Talvisodan alkaessa vaipui, ovat sitä ympäröivät olosuhteet monin tavoin muuttuneet.

Kaukana kaakossa on tumma Rajajoki, JP 1:n rajakasteen suorituspaikka. Kaukana Terijoen kuulu, jääkäreillekin muistoista rikas hietikkoranta. Kaukana Kannaksen kanervakankaat ja Puhtulanmäki, vanhan jääkäripolven arkisten aherrusten kenttä. Kaukana sen raskaan taistelujen tien alkupää; tien, joka monien mutkien kautta johdatti JP 1:n Terijoen Vaasaan.

Uutta on ympäristö. Uusi on myös jääkäripolvi. Mutta ne sotilaalliset perinteet, jotka JP 1:ssä sotia edeltäneinä vuosina luotiin; perinteet, joiden luomisessa omalla lehdelläkin — Etupyyörällä — on ollut osuutensa, ovat liittyneet kiinteästi pataljoonaan ja seuranneet sitä sen vaiherikkailla taipaleilla. Nämä perinteet ovat syntyneet vastuunalaisella etuvartiopaikalla, rajan välittömässä tuntumassa. Sieltä on peräisin tuo reipas, velvoittava, uskossa luja ja uhrauksiin altis jääkärihenki. Se on kunnialla kestänyt koetuksensa Talvi- ja Jatkosodassa; niissä kirkastunut ja sotien jälkeisille jääkäripolville perinnöksi jäänyt.

Me »etupyyöräajan» jääkäripolvi — nyt jo taustalla ollen — seuraamme työtänne. Me elämme ja meitä elähdyttää usko, että TE — nykyinen jääkäripolvi — säilyttätte JP 1:n jääkäriperinteet arvokkaana henkisenä omaisuutenanne. Me toivomme, että TE tätä perinnettä jatkuvasti kasvatatte ja voimistatte, jotta nykyinen pataljoonamme — Pohm JP — olisi JP 1:n tapaan eturivin joukko-osastona valmis niihin tehtäviin, joita uusi aika ja uudet olosuhteet sen eteen asettavat.

Ilmari Karhu

kenraalimajuri evp.

Jääkärien maanpuolustusperinteistä

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 40-vuotistaipaleeseen sisältyy suomalaisen maanpuolustuksen monitaiteinen kehityksen kuva.

Siitä on löydettävissä jo alkuvaiheilta nuoruuden innoittama ja rajakasteen elävöittävä raisu kannakselainen katsomus. Sen aikainen rajahenki oli se pelto, mihin pataljoonan juuret olivat pureutuneet ja mistä jääkärit silloin imivät uskonsa ja voimansa. Jo tuolloin oli jääkärien maanpuolustus todellista, sillä raja teki sen todeksi. Raja pari jokaisen tuntemaan tämän karun maan omakseen ja käsittämään, että sen suojeleminen on meidän jokaisen velvollisuus ja oikeus.

Vuosien vieressä jääkäripataljoona täytti juuri miehuusikänsä päässeensä sotilaan korkean tehtävän isänmaansa suojamuurina yhtä hyvin Karjalan Kannaksella, Äänisjärvellä kuin pohjois-Suomessakin. Noissa koetuksissa suomalainen maanpuolustus tasotui vakavaksi ja itsekkääksi tietoisuudeksi siitä, että kansakunnan on omien voimin selviydyttävä koettelemuksistaan, mutta myös, »että kansalla, joka todella tahtoo olla itsenäinen aina on voimaa puolustaa itsenäisyyttään» (Snellman), niin lohduttomalta kuin taistelu joskus tuntuikin.

Sotien jälkeisinä vuosina myös Jääkäripataljoona joutui kokemaan kovat ajat olosuhteissa, missä suomalainen maanpuolustus yritettiin romuttaa ja tehdä tyhjää merkityksettömämmäksi. Kaikesta huolimatta ensimmäisten jääkärien perinnöksi jättämä usko ylläpiti maanpuolustustahdon kipinää niin, että ajan kuluessa se on saatu leviämään ja yhä laajemmin on alettu oivaltaa maanpuolustuksen tarkoitusta. Se on ytimekkäästi ja selkeästi sanottu suomalaisen sotilasvalan lauseessa: »Minä tahdon laillista esivaltaa rebellisesti ja uskollisesti palvelta sekä sen ja Suomen valtakunnan hyötyä kaikkiin tavoin etsiä ja edistää sekä pahalta sitä suojata.»

Tämä vala velvoittaa nykyistä ja tulevaa jääkäriä ehkäpä enemmän kuin entistä, sillä sodan vakavuus on tekniikan kehityksen ansiosta levinnyt yli koko valtakunnan ja totaalinen sota on hävittänyt rajan rauhan ja sodan olotilojen väliltä. Tästä syystä maanpuolustuksen sisältö on laajentunut ja nykyisen maanpuolustajan on otettava isänmaan suojelemisen

Ajan kasvojen alla

Aikojen ankara Herra:
sukupolvien saatot
astuvat kasvojes alle.
Taatot ja taatontaatot
näin ovat samoin seisseet,
tehneet tiliä teistään,
töistään ja taisteluistaan.
— Tässä me taasen seistään.

Tässä me seisomme taasen
tuntomme tuomion alla,
vanhalla Lakeudella,
muistoja humisevalla.
Vastuun vuoro on meillä,
vastuu päivästä tästä,
vastuu huomisesta
kerran kerkiävästä.

Aikojen ankara Herra,
kaitsija vaellustemme:
tässä kasvojes alla
seisomme, kuuntelemme.
Tunnumme vastuun painon
ahdistuksen ja pelon.
— Kuin valan kallihin kaavoin
vaadit meiltä Sa selon.

Onko miehiä vielä
joilla on suoraa selkää
oma itsensä olla,
jotka ei vastuuta pelkää?
Joilla on hehkuva sydän
rakkauteen ja vihaan,
seisoen suojana talon
turman tullessa pihaan?

Ovatko valveilla äidit,
vaalijat polven uuden,
joille on annettu avain
portteihin vastaisuuden?
Keinuttavatko he kehtoja
heimokannelta soittain?
Luovatko suvun, mi astuu
tietään taistellen, voittain?

Vieläkö sykkivät suonet
vanhaan raivaajatahtiin
työssä ja taistossa luottain
vain oman voimansa mahtiin?
Pohjanmaa, sano onko
kentillä näillä kansa
joka voi vieläkin antaa
uhriksi kalleimpansa?

Onko tahto ja taito
sanoa, aika jos kysyy:
kerran pantu on pyykki,
iästä ikään se pysyy?
Sanoa: tänne se lyötiin
lakeuksien laitaan,
täähän sen vartijat valvoo
suojeten syntymämaitaan?

Aikojen ankara Herra,
kaitsija vaellustemme,
tässä me kasvojes alla
annamme lupauksemme:
Ei tule päivää jolloin
tahtomme jänne laukee!
Ei tule sukua jolle
häpeän portit aukee!

Elämän soitua kantain
vuosisatojen taaksi,
isien raiviot suojeten
vapaaksi, kauniiksi maaksi,
sukupolvien saatossa
horjua tahdo me emme!
— Aikojen ankara Herra:
tämä on vastauksemme.

tarpeet huomioon aina ja kaikkialla. Maanpuolustuksen laiminlyönti tai herpaantuminen tässä kansan elinkysymyksessä on vaarallista, koska sotilaallinen tyhjiö — olkoon se henkinen tai aineellinen — vetää voimaa puoleensa. Näyttää kuitenkin siltä, että yhä useammat nuoret jääkärit ovat käsittäneet oikein velvollisuutensa suomalaisina maanpuolustajina; toisin sanoen suomalaisen yhteiskunnan rakentajina ja sen suojelejoina rauhan ja sodan aikana. Jääkärit luovat nytkin uutta uskoa kuten niin usein ennenkin.

Everstiluutnantti.

ETUPYÖRÄN TOIMITUS:

Vastaava toimittaja evl O E Ylirisku

Toimitussihteeri kapr A Siltala

Toimitussihteerin apul. ltn
A Maunula

Taloudenhoitaja ylil T Lampimäki

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:N — POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN HISTORIIKKI

A Lyhennelmä pataljoonan perustamis- vaiheista sekä vaiheista Talvisodan alkamiseen asti

Karjalan Kannakselle perustettiin 17.1. 20 Käki-
salmen Läänin Rykmentti, johon liitettiin mm. ko-
komaan Terijoen Rajavartiopataljoona. Suomen Val-
koisesta Kaartista, Viipurin Rykmentistä, Pohjois-
Savon Rykmentistä, Kaartin Jääkäripataljoonasta ja
Pohjanmaan Jääkäripataljoonasta siihen liitettiin yksi
komppania kustakin. Rykmentin esikunta sijaitsi
Terijoella, I Pataljoonan esikunta Kellomäellä, II
Pataljoonan esikunta Jalkalassa ja III Pataljoonan
esikunta Raudussa. Useimmat näiden pataljoonien
komppanioista olivat rajalla rajavartiopalvelusta
suorittamassa.

Käkisalmen Läänin Rykmentti lakkautettiin 20.4.
21, jolloin sen I Pataljoonasta perustettiin PPP 1
ja II Pataljoonasta PPP 2. Sen III Pataljoona lak-
kautettiin ja se liitettiin Karjalan Kaartin Rykment-
tiin ja Savon Jääkärirykmenttiin. PPP 1:n ensim-
mäiseksi komentajaksi määrättiin jääkmaj J. H. Heis-
kanen.

Sisarpataljoonat, PPP 1 ja PPP 2 käsittivät pe-
rustamisvaiheessa esikunnan ja neljä komppaniaa,
mutta molemmista lakkautettiin 4. K myöhemmin
rajavartiotehtävän päätyttyä. PPP 1 sai varuskunta-
paikakseen Kellomäen ja PPP 2 Raivolaa.

PPP 1:n komppaniat olivat aluksi majoitettuna
vanhoissa venäläisissä huviloissa. Kun kolmen
komppanian käytössä oli kaikkiaan 18 huvilaa ma-
joitusta varten ja pataljoonalla käytössään yhteensä
lähes sata ja kun huvilat sijaitsivat useiden kilo-
metrien laajuisella alueella, ei sisäjärjestyksen yllä-
pito ja valvonta ollut helppo tehtävä.

Polkupyöriä oli aluksi pataljoonalla 20, mutta näi-
tä saatiin vähitellen lisää siinä määrin, että v. 1924
voitiin pataljoonaa jo pitää varsinaisena polkupyörä-
pataljoonana.

16.5. 23 sai pataljoona oman lipun armeijan lippu-
juhlassa Helsingissä. Johtajatar Ida Soinisen teke-
mästä aloitteesta joukko Viipurin naisia lahjoitti pa-
taljoonalle tämän lipun. Sitä oli noutamassa patal-
joonan komentaja evl J. H. Heiskanen aliupseeri-
kurssin toimiessa lippujoukkueena.

Pataljoonan taistellessa alkuvaikeuksiaan vastaan
pantiin alulle kasarmien rakentaminen Terijoelle,
joka nyt oli määrätty sen varuskuntapaikaksi. Ra-
kennustarpeet saatiin Inon linnoitusalueen vanhoista
venäläistyyllisistä kasarmeista, jotka purettiin ja kul-
jetettiin rakennuspaikalle.

27.3. 24 siirtyi evl Heiskanen Tampereen Ryk-
mentin komentajaksi ja samana päivänä otti maj
J. V. Ahlroth (Arajuuri) pataljoonan komentoonsa.

Lokakuun puolivälissä —24 siirtyivät pataljoonan
esikunta, 1. ja 3. K uusiin kasarmeihinsa Terijoelle.
Aliupseerikoulu siirtyi Terijoelle saman vuoden jou-
lukuussa ja 2. K vasta v. —26. Kun pataljoonalla
rajavartiotehtävä päättyi, lakkautettiin Kellomäellä
4. K, kuten alussa mainittiin.

25.4. 25 luovutti evl J. A. Ahlroth pataljoonan
maj S. E. Isaksonille tultuaan määrättyksi KSR:n
komentajaksi.

25.7. 26 suoritettiin Jäppisen sillan luona Veri-
ojan suussa ensimmäinen rajakaste, jolloin pp-mies
kastettiin rajasissiksi. Tämä tilaisuus oli rajakaste-
perinnäistävän syntyhetki ja sen jälkeen kävi ikä-
luokka toisensa jälkeen samassa paikassa saamassa
rajakasteen aina vuoteen —39 asti. Ensimmäisen
rajakasteen suorittaja oli kapt K. Breitholtz ja kas-
tettavina olivat aliupseerikoulun oppilaat. Jokainen
rajasissiksi kastettu sai rajakastetodistuksen ja en-
simmäisen sellaisen sai kokelasväpeli A. Rauta-
vaara, jota on pidettävä rajakasteperinnäistävän isä-
nä, koska hän kapt Breitholtzin tukemana teki raja-
kastetta koskevan esityksen pataljoonan komentajal-
le evl Isaksonille saaden hänen suostumuksensa.

31.8. 26 määrättiin evl T. Ilmoniemi PPP 1:n ko-
mentajaksi evl Isaksonin siirtyessä KSR:n komen-
tajaksi.

2.11. 26 lakkautettiin Viipurissa 3. Er KKK, jon-
ka henkilökunta ja kalusto sekä bevoset siirrettiin
PPP 1:een ja siitä muodostettiin pataljoonan kone-
kiväärikomppania.

26.1. 28 vahvisti Tasavallan Presidentti pataljoon-
an vuosipäiväksi Joutselän taistelun vuosipäivän,
11. maaliskuuta. Tähän asti oli pataljoona viettä-
nyt vuosipäiväänsä perustamispäivänään 20. huhti-
kuuta.

Evl Ilmoniemen tultua määrättyksi Pohjois-Savon
Rykmentin komentajaksi 15.6. 28 määrättiin evl Hj.
Strömberg (Siilasvuo) PPP 1:n komentajaksi.

5.7. 31 paljastettiin suurin juhlallisuuksin Jout-
selän taistelun muistomerkki, jonka PPP 1 oli pys-
tyttänyt. Läsnä olivat korkeimmasta sotilaspäälly-
stöstä mm. silloinen sotaväen päällikkö kenrl A. Sih-
vo, jalkaväen tarkastaja kenrm Österman, 2. D:n
komentaja kenrm Öhquist. Kunniakomppanian lip-
puineen olivat asettaneet pataljoonan lisäksi myöskin
PPP 2 sekä lähiseutujen suojeluskunnat. Joutselän
patsaan paljastus oli varsin huomattava tapaus pa-
taljoonan historiassa, sillä se osoitti kauniilla tavalla
sen kiintymyksen ja ihailun, jota jokainen pataljoon-
assa palveleva niin kantahenkilöstöön kuin varus-
miehiinkin kuuluva tunsii Joutselän sankareita koh-
taan — sankareita, joiden perinteet se oli saanut
vaalittavakseen ja joiden perinteitä nykyinenkin jää-
kärilipvi yhä vaalii.

Näihin aikoihin oli pataljoonan koulutustaso ko-
honnut jo varsin korkealle. Sitä todistaa parhaiten
jalkaväen tarkastajan kiittävät lausunnot koulutus-
tarkastuskertomuksessa syyskesällä —31. Eräänlai-
sen vihjeen tästä antaa myöskin se, että näinä vuo-
sina oli useita ulkomaalaisia upseereita seuraamas-
sa pataljoonan koulutusta; näistä mainittakoon mm.
kapt A. Sinka Viron armeijasta sekä ruotsalaiset
lt:n:t Öhrstedt ja Hantze.

Keväällä 1932 sai pataljoonan upseeristo komean
upseerikerhorakennuksen puolustusministeriön ostet-
tua apteekkari Hagbergin konkurssipesältä hänen
palatsimaisen huvilarakennuksensa tontteineen ja
osaksi irtaimistoineen. Kerhon vihkiäiset olivat 9.4.
1932.

20.—26.8. 32 oli koko pataljoona pitkällä pyörämarssilla, jolloin joka päivä ajettiin pyörällä keskimäärin n. 100 km. Marssireitti kulki Terijoelta Pöytäjärven läänin, jossa Ruotsin Sotakorkeakoulun johtaja evl F. Högberg seurueineen liittyi pataljoonan mukaan seuraten pataljoonan marssia ja myöhemmin palvelusta varuskunnassa.

29.6. 33 evl Strömberg luovutti pataljoonan evl K. A. Heiskaselle tultuaan määrättyksi Savon Jääkäriyrykmentin komentajaksi. Näihin aikoihin pataljoonan perustettiin yleisesikuntaupseerin virka sekä saman vuoden syyskuussa kranaatinheitinosasto.

16.5. 36 PPP 1:n nimi muutettiin Jääkäripataljoona 1:ksi. Pataljoona sai vaalittavakseen — kuten muutkin uudet jääkäripataljoonat — Jääkäripataljoona 27:n perinteet ja samalla kunniamarssikseen Jääkärimarssin. Kauluslaatan väri muuttui myöskin vihreäksi, reunustettuna keltaisella, nopeutta kuvaavalla värillä. Jo vähän aikaisemmin, 23.4. 36, oli pataljoona siirretty 2. Divisioonasta Ratsuväkiprikaatiin.

1.6. 37 muutettiin Viestiosaston nimi Viestikomppaniaksi, Kranaatinheitinosasto Tykkikomppaniaksi ja Aliupseerikoulu Reservialupseerikouluksi.

4.6. 37 osallistui pataljoonan lippujoukkue sotamarsalkka Mannerheimin 70-vuotispäivän juhlallisuuksiin Helsingissä.

4.2. 38 evl Heiskanen määrättiin Tampereen Rykmentin komentajaksi ja pataljoonamme sai uudeksi komentajakseen evl I. Karhun.

16.3. 38 suotiin Jääkäripataljoonille oikeus kiinnittää vapaudenristi lippunsa tangon kärkeen. Kiinnitys tapahtui juhlallisesti itsenäisyyspäivänä — 38 ja tilaisuudessa olivat läsnä lipun lahjoittajien edustajina johtajatar Ida Soininen ja rouva B. Karjalainen Viipurista. Nämä edustajat sitoivat vapaudenristin nauhan lipputankoon.

Jääkäripataljoona 1 oli tarmokkaiden komentojensa, vastuuntuntoisen ja ammattitaitoisen päällystönsä ja alipäällystönsä, nuorekkaan jääkäri- ja rajasisihengen läpitunkemien jääkäreitensä, kunniaikkaitten perinteittensä ja vankalle isänmaanrakkauden ja maanpuolustustahdon perustalle pohjautuvan koulutuksen ansiosta kehittynyt yhdeksi armeijamme parhaista joukko-osastoista, jolle oli taistelukunto ja taistelutahto yksi ja ainoa, ankara ehto.

B Talvisota

SUOJAJOUKKOTAISTELU

Jääkäripataljoona 1 siirtyi suojojoukkotehtävänsä mukaiseen sotaryhmytykseen 6.10. 39. Se suoritti senjälkeen sodan puhkeamiseen saakka linnoitustöitä Terijoen itäpuolella omalla kaistallaan, jonka vasen raja oli Joutselkä ml ja oikea raja Suomenlahti. Asemien linnoittamisen ohella hoidettiin rajan vartiointia ja tähytystä. Pataljoonalle alistettiin tässä vaiheessa myös Terijoen Sk Komppania ja 2. Rajakomppania.

Venäläiset partiot ylittivät rajan useammassa kohdassa 30.11. 39 n. klo 7.00. Venäläisten tykistö ampui samaan aikaan mm. Haapalan kylään. Talvisota oli alkanut.

Pataljoonaa johti silloin sen rauhanaikainen komentaja evl I. Karhu. Komppaniain päällikköinä olivat:

1. K:ssa kapt E. Backman
2. K:ssa ltn R. Honkanen
3. K:ssa ltn H. Mikkola
- KKK:ssa ltn R. Västi
- TkiK:ssa ltn P. Vuorinen
- ViestiK:ssa kapt T. Hiltunen

1. K oli välittömästi Terijoen keskustan itäpuolella, 2. K Haukijärven maastossa ja 3. K Kauhi-

järvellä ja Joutselässä. Venäläisten painopiste oli Joutselän ja Kauhijärven suunnissa. 3. K pääsi näin ollen ensimmäisenä taisteluun suorittaessaan melko itsenäisesti viivytystehtävänsä niissä suunnissa. Pataljoonan muilla osilla oli viholliseen aluksi vain partiokosketus. Terijoelta irtauduttiin vihollisen pahemmin häiritsemättä. Joulukuun ensimmäisen päivän kuluessa vetäytyi JP 1 Vammeljokilinjalle, jossa se asettui puolustukseen.

Täällä pääsivät jo muutkin komppanit kosketukseen vihollisen kanssa. Venäläiset olivat toisena taistelupäivänä edenneet suurin joukoin myös rantatien suunnassa. Vammeljoen suussa he suorittivat 2.12. ylimenohyökkäyksen asemiamme vastaan. 2. K suoritti ltn Honkasen johdolla voimakkaan vastahyökkäyksen ja löi vihollisen takaisin. Tähän loppui venäläisten painostus. Lopun viivytystehtävästään Summan pääpuolustuslinjalle saakka suoritti pataljoona miltei ilman taistelua. (Vetäytyminen suoritettiin vasemmalla tulevan saarrostusuhan vuoksi.)

SUMMA JA TAIPALE

Pataljoona määrättiin Summan lohkon reserviksi ja se majoittui 6.12. Kämäräjärven eteläpäähan. Täällä suoritettiin pääasiassa linnoitustöitä. TkiK ja Pion ryhmä olivat tämänkin ajan etulinjassa, omistuen tuhoamaan mm. useita vihollisen panssarivaunuja.

13.12. 39 luovutti evl Karhu pataljoonan maj Blomqvistille. Hän siirtyi itse JR 15:n komentajaksi. Tapaninpäivänä hihti JP 1 Kämärän asemalle, josta se siirtyi junakuljetuksella Antreaan.

Suunnan yli pääseen vihollisen aiheuttaman hälyn takia siirrettiin pataljoona autokuljetuksella Saapruun. Tämä vihollisen osasto oli kuitenkin löytä paikallisin voimin takaisin ennenkuin jääkärit ehtivät perille. Pataljoona sai jäädä Taipaleen lohkon reserviksi. Tykkikomppania joutui taaskin etulinjaan.

Taipaleessa III AK:n reservinä kunnostautui JP 1 lukuisilla partioretkillään. Näitten joukossa erottuu erityisesti ltn Mikkolan johtama partio, joka kävi syväällä vihollisen selustassa tuhoten nuotiolla kyyhöttäviä vihollisosastoja tuoden arvokkaita tietoja vihollisesta.

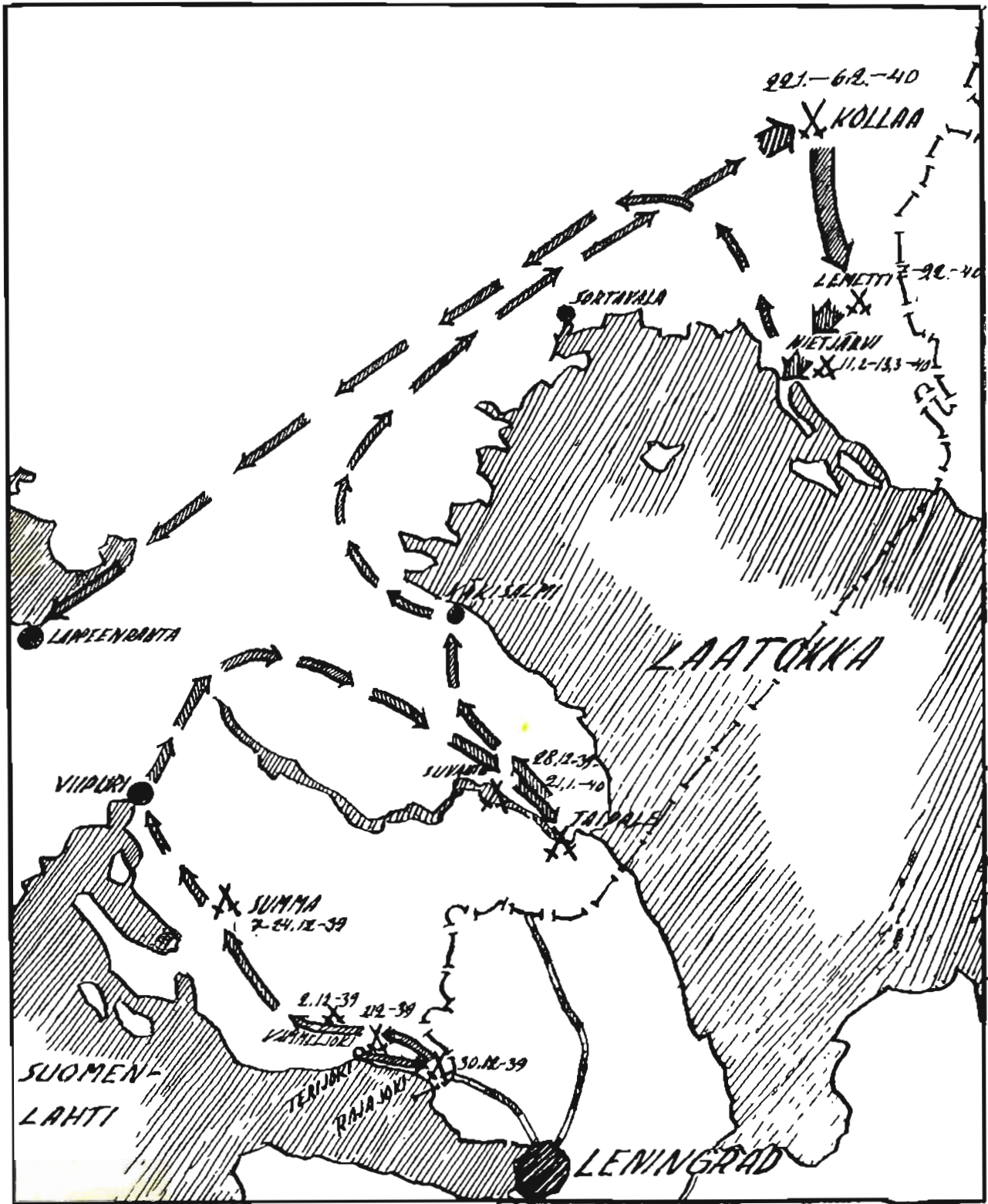
16.1. 40 luovutti maj Blomqvist pataljoonan maj R. Wahlbeckille, joka sitten toimikin yhtäjaksoisesti pataljoonan komentajana talvisodan ja myöhemmin jatkosodankin ratkaisevimmissa vaiheissa.

KOLLAAN JA NIETJARVI

Taipaleen rintama rauhoittui vähitellen asemasodaksi. Vihollisen painostus rupesi sensijaan yhä kasvamaan Laatokan koillispuolella. JP 1 siirrettiin tammikuun 22 pnä Kollalle. Täälläkin se toimi reservitehtävissä. Kaistalla, jonka leveys oli 10 km, ja jonka sivustat olivat avoimet, oli JP 1 ainoana reservinä. Hyökkäykset ja vastahyökkäykset, nopeat yömarssit sekä partioretket olivat jokapäiväistä työtä. Kollaan vaihe oli Jääkäripataljoona 1:lle raskas ja verinen, mutta myös kunnias. Ehkä uljaimpana tekona tältä ajalta on mainittava 2. K:n suorittama ja ltn Honkasen johtama »Kollaan vastaisku» 24.—25. tammikuuta heti pat:n saavuttua Kollalle.

Vihollinen oli saanut murren Kollaan puolustajien linjoihin noin pataljoonan voimin. Se oli pureutunut kiinni lujasti metsäiseen kukkulan omien asemiemme välissä. Lähimmät vihollisepäkkeet olivat vain 40 m päässä asemistamme. Sitä oli pyritty ajamaan pois vastaiskuin. Väliä oli jo onnistuttukin, mutta venäläiset olivat ottaneet kukkulan aina takaisin ylivoimallaan. Vakainaset Kollaan puolustajat olivat jo väsymät ja pitivät kukkulan takaisin saamista ylivoimaisena tehtävänä. 2. K ryhmittyi lähtöasemiin etulinjan taakse. Sen oli hyökättävä syvässä lumessa rinnettä ylös vihollisen kimppuun,

Karttaluonnos n:o 1:
JP 1:n taistelut Talvisodassa.

joka oli hyvin kaivautunut. Vastassa oli Minskin sofakoulun osilla vahvennettu II/JR 218. 2. K lähti rynnäkköön lyhyen tulivalmistelun tukemana. Vihollispesäkkeet oli vaimennettu käsikranaatein ja kasapanoksin. Taistelua jouduttiin käymään usein mies miestä vastaan lähitaisteluna. Hyökkäys alkoi 24.1. illalla. Ratkaisu tapahtui jo ensimmäisen rajun rynnäköön jälkeen, mutta 25.1. aamuyöstä jatkettiin vielä pesäkkeiden puhdistamista. II/JR 218 tuhottiin täydellisesti.

Mainittava on myös I. K:n taistelut 26.—31. 1. Näissä taisteluissa komppania ltn Sarvan johdolla tuhosi selustaan pyrkivät vihollisen hiihto-osastot. Koko pataljoona löi 4.—5.2. käydyissä taisteluissa hajalle venäläisen 56. D:n tiedustelupataljoonan Ahvenlammen maastossa. Näissä taisteluissa kaatui mm. 1. K:n päällikkö ltn Sarva.

Yhtä kireästi kuin JP 1 oli tullut Kollaalle, yhtä nopeasti se lähti sieltä.

Yöllä 6.—7. 2. siirrettiin pataljoona Loimolasta Mitroon autokuljetuksiin. Sieltä se hiihti Nietjärvelle.

Pataljoona oli kärsinyt Kannaksella 37 miehen ja Kollaalla 78 miehen tappiot. Pataljoona oli muutettava Nietjärven korpitaisteluja varten autokannasta hevospuolelle. Tätä varten oli irroitettava 70 miestä ajomiehiksi. Nämä yhteenlaskettuna oli koko pataljoonan taisteluvahvuus pienentynyt 185 miehelle. Nietjärvellä odottivat jääkäreitä uudet tehtävät. Venäläiset pyrkivät auttamaan Laatokan köölispuolella IV AK:n motittamia joukkojaan — mm. kuuluisaksi tullut Lemetin motti kuului näihin. Askettäin rintamalle saapunut 25 Rv D pyrki osillaan Nietjärven itäpuolisen tietömän erämaan kautta Lemettiin. JP 1:n saapuessa 7.2. iltapäivällä Nietjärven maastoon oli lähin vihollisjoukko Kuikan talon kaakkoispuolisessa maastossa. Tämän osaston etenemistä pohjoiseen oli estänyt »Mesimarjan» pataljoona. Tämä pataljoona oli kovissa taisteluissa huvennut varsin pieneksi. Se alistettiin JP 1:lle, jonka tehtäväksi tuli em. vihollismotin tuhoaminen. Pataljoona oli itsekin lopen uupunut. Oli pelättävissä, että vihollinen saisi jatkuvasti vahvennuksia. Pataljoonan komentaja evl Wahlbeck päätti hyökätä heti »Mesimarjan» pataljoonan osilla ja oman pataljoonan 1.K:lla, joka oli saapunut ensimmäisenä Nietjärvelle. 1.K pääsikin murtautumaan uuden päällikkönsä ltn Västin johdolla vihollisasemaan. Vihollisen vastus oli kuitenkin siksi voimakas, että 1.K:n oli irtauduttava. Mutta hyökkäys oli selvittänyt varsin tarkasti vihollisen asemat. Venäläiset olivat linnoittautuneet ympäräpuolustukseen alueelle, joka oli n. 600 m pitkä ja 400 m leveä. Vihollisen vahvuus arvioitiin 600—800 mieheksi. Sillä oli runsaasti konetuliaseita ja kranaatinheitteitä. Hyökkäys alkoi 9.2. klo 6.30. Pakkasta oli n. 30 astetta. Varsinaisen hyökkäyksen suorittivat oma 3.K, joka oli vahvennettu kk- ja krh-joukkueella sekä »Mesimarjan» 4. ja 6. Komppania. 3./JP 1 hyökkäsi lännestä ja »Mesimarjan» komppaniat pohjoisesta. Kk-joukkueella vahvennettu 2.K sulki motin idästä. Toiminnassa oli mukana yhteensä 6 komppaniaa, mutta niiden lukumäärä ei antanut oikeata käsitystä koko osaston taisteluvahvuudesta, koska komppaniat olivat alivahvuisia. Mm. 2.K:n muonavahvuus oli sinä päivänä 35 miestä. Muiden komppanioiden silloisesta vahvuudesta ei ole tiedossa tarkkaa lukua, mutta ne voidaan arvioida vastaaviksi. Vihollisen vastus oli sitkeä. Käsikranaatteja ja kasapanoksia käytetään edettiin korsulta korsulle. Kova pakkanen vaikeutti toimintaa. Krh:n syyttimet esim. piti lämmittää kaminaa päällä, jotta ne saatiin toimimaan. Varsinaisen motin valtauksen suoritti 3.K. Ratkaisun päästiin n. klo 12.00, jolloin motti rupesi purkautumaan 2.K:n ja »Mesimarjan» komppanioita kohti. Suurin osa ulosmurtautujista tuhottiin suolle em. komppanioiden asemien eteen. Venäläisen 25. Rv D:n kevyt hiihtopataljoona tuhottiin täydelleen.

Ansio voitosta kuului tällä kertaa pääasiassa 3.K:lle. Komppanian päällikkö ltn Mikkola sekä joukkueen johtajat reservnr Nuotto ja väp Pullinen haavoittuivat. 3.K:n uudeksi päälliköksi tuli kesken taistelua entinen Tykkikomppanian päällikkö ltn Vuorinen, joka johti motin tuhoamisen loppuvaiheen.

Tämän ns. »Kuikan motin» valtauksen jälkeen oli JP 1:n tehtävänä jatkaa etenemistä kohti etelää. Toiminnan tarkoituksena oli helpottaa Pitkärannan suunnan puolustusta. Tavoitteena oli Haputtivaaran kylä. Pataljoona kohtasi Nietjärven eteläpään tasalla vahvasti linnoittautuneen vihollisen. Tämän motin puolustajien kanssa jääkärit saivatkin sitten otella lujasti sodan loppuun saakka. 11.2. hyökkäsi pataljoona sinne pääosin lännestä 2.K:n sitoessa vihollista pohjoiseen. Kuvan pataljoonan kunnosta päivän hyökkäyksen jälkeen antaa 1.K:n vahvuus: 2 upseeria, 3 aliupseeria ja 8 miestä. Yrityksestä huolimatta tämä pataljoonan »Ikioma motti» jäi tuhoamatta.

Taistelussa kaatui mm. vänr Karppi vihollispartion ahdistamana. Samalla kertaa kuitenkin vänr. Karpin miehet tuhosivat 24 miehen vihollispartion viimeiseen mieheen. Kukkulaa, jossa tämä tapahtui, ruvettiin nimittämään »Ruumiskukkulaksi».

Pataljoonan oli pakko asettaa puolustukseen ja ryhtyä vartioimaan mottia, jossa vihollinen pysyi aluksi ihmeen passiivisena. Toisaalta pyrittiin järjestämään partiointi niin tehokkaasti, ettei vihollinen olisi huomannut toiminnan muutosta. Erityisen maininnan ansaitsee kers Kauranen, joka partiointineen nappasi vihollisen AK:n ratsulähetin arvokaine tietoineen.

Komppanioiden varmistuskaistat tulivat 2—3 km leveiksi. Kun vahvuudet olivat tavattoman pienet — paleltumiset olivat lisänneet tappioita — oli varmistuslinjat varsin heikko.

Huolimatta jatkuvasta partioinnista, raskaasta vartiopalveluksesta, huoltovaikeuksista ja tappioista, oli jääkärien taisteluhenkä hyvä. Monet jääkärit lähtivät vartiovuorojen välissä yksityisyritteliäisyyden merkeissä härnäämään vastustajaa kaikkennäköisillä kolttosilla. Eräs jääkäri kävi hakemassa »Ikiomasta motista» keskellä kirkasta päivää kantamuk- sen kiväärejä. Kers Siltala (1.K) valtasi 8 miehen kanssa kolme konekivääriä ja tuhosi samalla 50 miestä. Näissä taisteluissa kunnostautuivat erityisesti jääkärit L. Väätäinen ja A. Niemi.

23.2. sai pataljoona 70 kuukauden koulutuskeskuksesta ollutta alokasta. Niin tervetullut ja tarpeen kuin täydennys olikin, oli alokasta myös näissä oloissa paljon häitää. Hyvä yritys ja nuorekas rohkeus eivät kokonaan korvanneet puuttuvaa koulutusta. Taisteluissa saavutettu opetus oli tehokasta, mutta tuli kalliiksi.

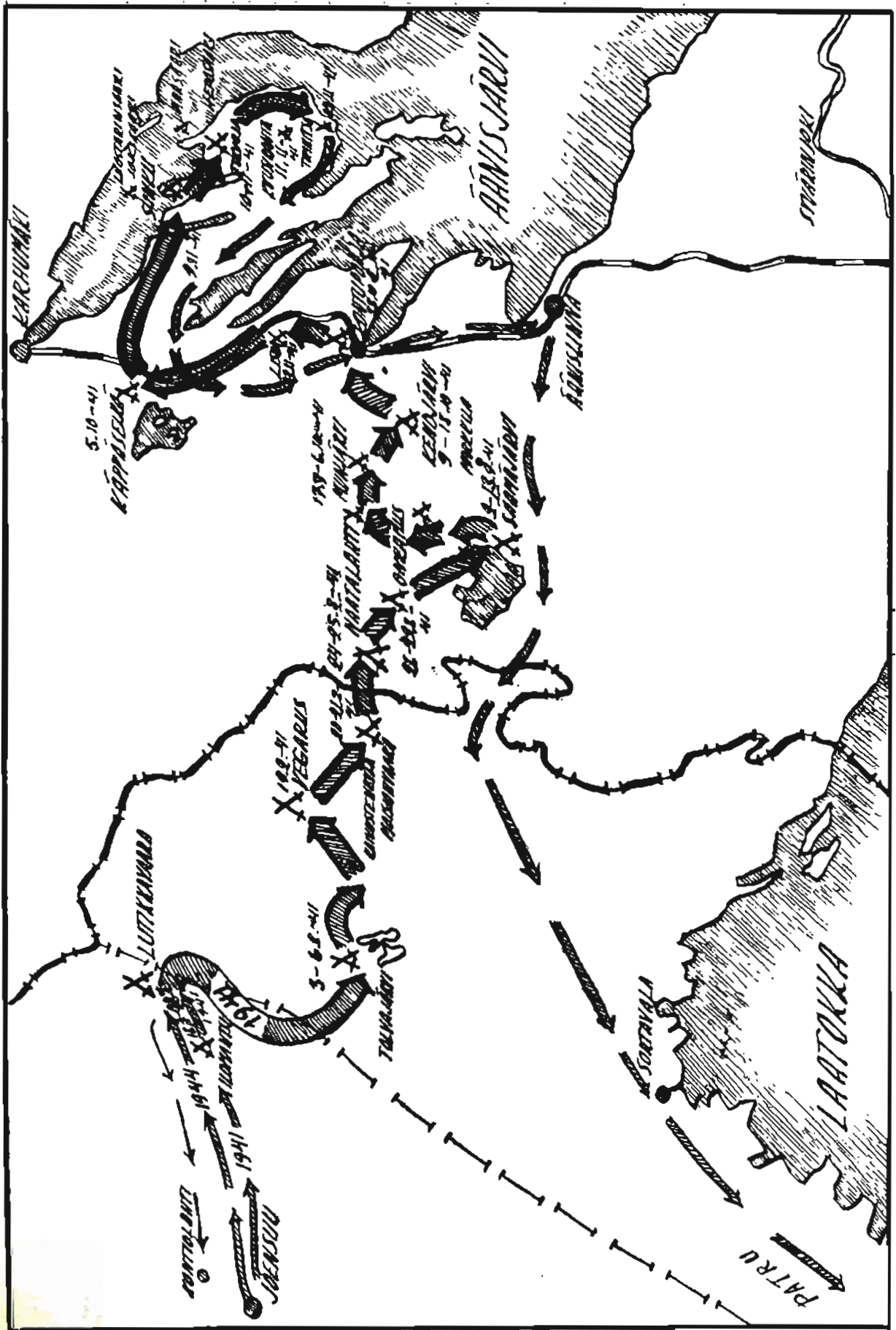
26.2. luovutti majuri Wahlbeck pataljoonan komentajan tehtävät kapt Backmanille. Maaliskuun puolella alkoi vastustaja muuttua aktiivisemmaksi. Paine kohdistui pääasiallisesti Mustavaaraa puolustavaan 1.K:aan. »Ikioman motin» eläjät vilkastuivat. Yksityisiä sotilaita ja pikkupartioita rupeesi jopa lumen alta ryömien ilmestymään asemien eteen. Lukuunottamatta pieniä ryhmytyksen muutoksia ei mitään ratkaisevaa kuitenkaan tapahtunut ja pataljoona oli edelleen samoissa olosuhteissa Nietjärvellä, kun pataljoonan esikuntaan tuli 13.3. puhelinsamo- ma: — — — vihollisuudet lopetetaan klo 11.00».

Tasan kello 11.00 13 p:n maaliskuuta päättyi aivan viimeisillä minuuteilla kiihtynyt tykistötili. Vihollisen lentokoneet olivat yhtäkkiä hävinneet taivaalta. Talvisota oli päättynyt.

C Välirauhan kausi

Samana päivänä kun rauha solmittiin — 13. p:n maaliskuuta — lähti pataljoona hiihtämään kohti uutta rajaa. Marssireitti kulki Syskyjärven, Häme-

Karttaluonnos n:o 2: JP 1:n taistelut Itä-Karjalassa 1941—1944

kosken ja Matkaselän kautta Savonlinnaan. Matka suoritettiin pitkinä päivämarsseina. Vanhat jääkärit kestivät sen hyvin, mutta alokkaille se muodostui raskaaksi.

Varsin mieleen painuvaksi muodostui Savonlinnassa pidetty kenttäjumalanpalvelus ja ohimarssi. Jumalanpalvelus tapahtui kirkkoaukealla. Varsinaisen kirkko oli tuhoutunut pommituksessa, ja siitä oli säilynyt vain torni risteineen. Repaleisissa varusteissa kirkon raunioiden ja sen tuholta säilyneen ristin ympärillä seisova pataljoona lippuineen tarjosi vertauskuvallisen ja vaikuttavan näyn varsinkin mukana olleille alokkaille. Ohimarssi suoritettiin Asemakadulla.

Junakuuletuksena siirtyi JP 1 sitten Myllykoskelle, josta se autoilla edelleen jatkoi Lappeenrantaan. Tässä »Punaisten housujen kaupungissa» saikin pataljoona sitten olla sijoitettuna aina jatkosodan syttymiseen asti. Aluksi pataljoona majoittui ratsuväen kasarmeihin, joissa se oli kesän 1940. Syksyllä saatiin oma kasarmialue Linnarväellä JP 1 asetui kokonaisuudessaan entisen Lappeenrannan naisvankilan rakennuksiin. Sinne saatiin oma sotilaskoti sekä upseeri- ja aliupseerikerho. Suojat olivat vaatimattomat, mutta ne olivat omat.

Välirauhan aikaisena komentajana toimi edelleen evl Wahlbeck. Päälikköinä toimivat: 1.K:ssa kapt Vuorinen, 2.K:ssa kapt Honkanen, 3.K:ssa kapt Mikola, KKK:ssa ltn Västi ja KrhOs:ssa ltn Karinen. Pataljoonan adjutanttina oli vänr Turunen ja huoltopäällikkönä ltn Kerttula. Pataljoonassa aloitettiin tehokas koulutus ja sen ohessa suoritettiin linnoitustöitä Hytin ja Korkea-ahon maastoissa.

Yhteistoiminta muiden Ratsuväkiprikaatin joukko-osastojen kanssa oli nyt tiiviimpää kuin ennen Terijoella. Pidettiin yhteisiä sota- ja taisteluharjoituksia sekä urheilukilpailuja. Lappeenrannassa vietti pataljoona myös 20-vuotisjuhlaansa 11.3. 41.

D Jatkosota

KARJALAN KANNAS V. 1941

Sotatoimien jälleen alkaessa kesällä —41 siirtyi JP 1 kaistalleen Hytin ja Kempin maastoon. Hytistä Simolaan johtavan tien suunnassa Koiralammilla oli aluksi joukkue 3.K:sta. Myöhemmin sinne siirtyi myös 2.K kapt Honkasen johdolla. 1.7. 41 ryhmitettiin pataljoona puolustukseen 10. D:lle alistettuna Haapajärven maastoon. 5.7. 41 pataljoona luovutti etulinjan rintamavastuun JR 1:lle ja siirtyi Lipiälän maastoon.

10.7. 41 liitettiin Jääkäripataljoona 1 ev Matti Tiiaisen johtamaan Kevyeen Prikaatiin. Samana päivänä se jo siirtyi prikaatin alueelle Joutsenoon ja sijoittui Saimaan rannalle Haukilahden maastoon. Pataljoona viipyi Joutsenossa 16.7. saakka. Tämä aika käytettiin pääasiassa yhteistoimintakoulutukseen prikaatiin kuuluvan panssarivaunupataljoonan kanssa.

14.7. 41 toi päämajan kuriiri Sotamarsalkka Mannerheimin Jääkäripataljoona 1:lle lahjoittamat kummiakonepistoolit. Konepistooleja oli kymmenen (10) ja ne olivat kukin varustetut hopeisilla omistuslaatoilla. Tämän ainutlaatuisen huomionosoituksen antoi Marsalkka pataljoonalle tunnustukseksi sen Talvisodan alkaisista taisteluista. Kummiakonepistoolien jakotilaisuus oli sotilaallisen yksinkertainen, mutta vaikuttava.

Kevyen Prikaatin komentaja ev Tiainen oli itse saapunut jakamaan aseet. Pataljoona oli asetunut kenttäjumalanpalvelusta varten avoneliöön. Ev Tiainen luki aluksi Sotamarsalkka Mannerheimin tervehdyksen. Tämän jälkeen asettuivat komppanioista valitut miehet riviin rintaman eteen ja ottivat

vastaan yksiköille tulevat kummiakonepistoolit, jotka jakautuivat seuraavasti: 1.K:lle 3 kpl, 2.K:lle 3 kpl, 3.K:lle 3 kpl ja 4.K:lle (KKK) 1 kpl. Välittömästi aseitten jaon jälkeen suoritettiin kenttäjumalanpalvelus. Konepistoolit olivat tämän jääkeen koko sodan ajan jatkuvasti mukana komppanioitten parhaiten taistelijoitten aseena.

Näitä konepistooleja säilytetään nykyisin yksiköissä kunnialpaikalla arvokkaina muistoesineinä sankaritaulujen rinnalla.

ILOMANTSI V. 1941

Yhtä yllättäen kuin JP 1 oli liitetty Os Tiiaiseen, yhtä nopeasti ja yllättäen se siitä irroitettiin. 16.7. klo 00.40 se sai käskyn: Pataljoonan on oltava Lappeenrannassa klo 03.30 kuormausvalmiina. Pataljoona kuormattiin käskyn mukaisesti ja purettiin Kaltimossa 17. 7, josta se marssi Ilomantsiin. Se liitettiin kenraalimajuri Oimosen johtamaan Ryhmä O:hon, johon kuuluivat emestään 2. Jääkäriprikaati sekä URR ja HRR.

Pataljoonan ensimmäisenä tehtävänä piti olla Lepävaaran valtaaminen hyökkäämällä sinne Louhivaaran suunnasta. Hyökkäystehtävä muuttui kuitenkin puolustukseksi samaan suuntaan. Tämä suoritettiin leveällä rintamalla. Vastassa olevia vihollisia johti kuuluisa majuri Valli, jonka joukoissa oli paljon suomenkieltä taitavia rajamiehiä. Vastustajat olivat taitavia ampujia ja käyttivät erinomaisesti maastoa hyväkseen. Metsään oli raivattu salakavalasti linjoja, joita oli vaikea havaita. Tällainen vastustaja rupesi käymään korpiolosuhteisiin totuttomien nuorimpien, huhtikuussa palvelukseen astuneitten jääkärien hermoille.

TOLVAJARVI — SUOJARVI

Saksalaiselle kenraalimajuri Engelbrechtin divisioonalle alistetun Ryhmä O:n toiminnan painopiste oli siirtynyt Tolvajärvi—Suojärvi tien suuntaan. JP 1 luovutti 28.7. rintamavastuun evl Karin johtamalle SissiP 1:lle ja suoritti pyörämarssin Tolvajärvelle.

Täällä joutui pataljoona ev Ehrnrootin johtamaan Ratsuväki Prikaatiin liitettynä operatioihin, joiden tarkoituksena oli Ala-Tolvajärven itäpuolitse koukaten avata Ristisalmi-kannas ja auttaa sen taakse jäänyt saksalainen 163.D eteenpäin. Pataljoona sai ev Ehrnrootilta käskyn hyökätä Puolimatkanlammen länsipuolitse ja ottaa Hietajärven länsipuolella oleva maasto ja tie haltuunsa. URR sai käskyn hyökätä Ristisalmen kannakselle. URR:n hyökkäyksen pysähdettyä 3.8. Syvälampi—Melalampi kannakselle sai JP 1 käskyn pysähtyä saavuttamalleen tasalle p 212 maastossa ja auttaa osillaan URR eteenpäin. 3./JP 1 hyökkäsi kapt Mikkolan johdolla vihollisen selkään ja löi vihollisen. 3.K:n suoritusta on pidettävä hyvänä, sillä komppanian omat tappiot olivat vain 2 haavoittunutta. 163. D:n komentaja kenr Engelbrecht tuli itse henkilökohtaisesti kiittämään komppaniaa.

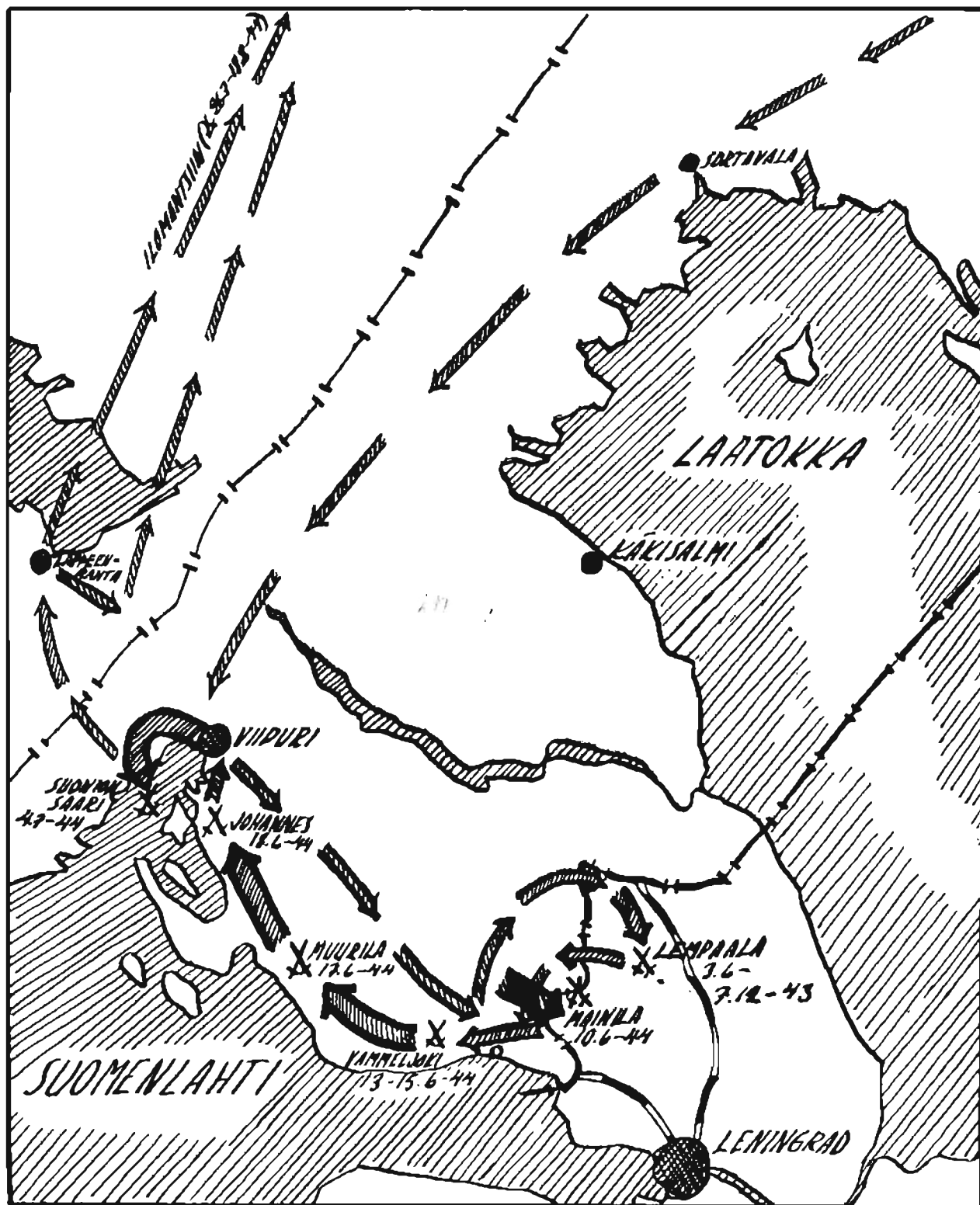
2.K hyökkäsi Ristisalmen kannakselle ilmoittaen salmen takana oleville saksalaisille, että tie on vapaa. Joukkueen vahvuinen partio 2.K:sta kävi silloisen tiedustelu-upseerin vänr Lehtosen johtamana tuhoamassa vihollisen haupitsipatterin.

5.8. 41 lähti evl Wahlbeckin johtama sekapataljoona, johon kuului JP 1:stä 3.K, JP 7:stä kapt Laurosolan komppania ja JP 5:stä kapt Holmin komppania, hyökkäämään Aglajärven eteläpuolella kulkevan metsälinjan suunnassa tavoitteena Pojasjärvi. Tämän toiminnan tarkoituksena oli avata Ristisalmen ja Aglajärven välinen tie. Evl Wahlbeckin pataljoona eteni pienten vihollispartioiden häiritsemänä ja saapui 6.8. noin klo 8.00 tavoitteeseensa Pojasjärvelle.

19.8. alkaneissa Aittojoen läpimurtotaisteluissa JP 1 toimi aluksi reservinä. Se ylitti toisessa linjas-

Karttaluonnos n:o 3.

JP 1:n taistelut Karjalan Kannaksella vv 1943—44

sa Vegarusjoen. Naumarajakosta suunnattiin pataljoona Kaivostenkylään. Kaivostenkylän valtasi 2.K sitkeän taistelun jälkeen. 3.K sai Haukkavaaran ilman taistelua, kun taas 1.K sai hyökätä todenteolla ottaessaan haltuunsa Moisionvaaran. 21.8. illalla valtasi 2.K Riuttavaaran. Samana iltana eteni 1.K Naistenjärvelle, jossa se ryhmittyi puolustukseen.

ONKAMUS — KONTUPOHJA

23.8. suunnattiin Ratsuväki Prikaati Suojärveltä pohjoisesta saarrostaen Näätälahden kautta Onkamukseen. Pataljoonan pääosat saapuivat Näätälahden 24.8. kuluessa. 3.K alistettiin täällä URR:lle. Se lähti seuraamaan rakuunoita Näätälahdesta läpi soitten kaakkoon kohti Onkamusta. Pääosa pataljoonasta käytettiin Tshalkin suuntaan ja Näätälahden suunnan varmistukseen. Pataljoonan esikunta asetui Näätälahteen. Sen elämän tekivät levottomaksi Tshalkista ja Suojärven suunnasta irtautuneet, osaksi hajalle lyödyt vihollisosastot. Tie Näätälahden ja Tshalkin välillä oli avattava pariin kertaan uudelleen.

JP 7:n hyökkäys oli pysähtynyt Munjärven tien suunnassa Peltojärven ja Onkamusjärven väliselle kannakselle. JP 1 sai tehtävän hyökätä vihollisen selustaan Peltojärven itäpuolitse ja avata tämä kannas. Se lähti 26.8. illalla ja alistettiin sen jälkeen 2.JPr:lle. Saarrostaava hyökkäys muodostui alusta pitäen raskaaksi, sillä vihollinen oli ottanut oppia edellisistä taisteluista ja asettanut vahvat suojat sivustoilleen. Ensimmäiseen tällaiseen osastoon törmäsi patl:n kärjessä oleva 3.K 26.8. n. klo 16.00 Peltojärven pohjoispäässä. Kun vihollisen lyöminen olisi vaatinut valmistellut hyökkäyksen, se väistettiin pohjoispuolitse. 27.8. joutui pataljoona edelleen taistelemaan tällaisten sivustaosastojen kanssa. Vastaa 28.8. n. klo 7.00 saavutti pataljoona Munjärven tien. Se kääntyi pääosillaan länteen. Itäänpäin selustan suojaksi asetettiin Osasto Laihiala, johon kuului aluksi pst-joukkue ja kk-joukkue ja myöhemmin joukkue Siltala 1.K:sta. Taistelun raskain vaihe oli kuitenkin vielä jäljellä. Peltojärvi — Onkamusjärvi kannaksella oleva vihollinen oli asettunut siilipuolustukseen hyvin edullisiin aseisiin. Se torjui patl:n ensimmäisen hyökkäyksen ja aiheutti melko raskaat tappiot jääkäreille. Kaikkein kovimmalla oli Os Laihiala. Vihollinen hyökkäsi koko 28. päivän ajan sen asemia vastaan. Väin Laihiala johti itse henkilökohtaisesti tykistötulta, jota saatiin runsaasti ja joka ehkä ratkaisikin taistelun. Os Laihialan suorittamaa torjuntataistelua pataljoonan selustan suojana on pidettävä hyvänä suoritukseksi. Sen onnistumisesta riippui koko pataljoonan tehtävän suorittaminen.

28—29.8. yöllä näkyi kypsymisen merkkejä. Vihollisen 2 panssarivaunua murtautui läpi ajaen tietä pitkin. Pst kiväärit eivät pystyneet läpäisemään panssareita ja Os Laihialan miesten heittämät kassapanokset lipsahivat syrjään. Pataljoonan hyökätessä 29.8. aamulla vihollinen lyötiin ankarasta vastarinnasta huolimatta.

Vallattuaan sillanpään luovutti JP 1 rintamavastuun JP 7:lle, joka lähti jatkamaan etenemistään tien suunnassa. Pataljoona asetui lepoon Palvetjärven eteläpäässä olevaan siltamaastoon. Onkamuksen taistelu oli raskain Jääkäripataljoona 1:n jatkosodan aikaisista tehtävistä.

Syyskuun 1. päivänä lähti JP 1 tältä leirialueelta etelään URR:n ja HRR:n jälkeen Ravankouraan ja edelleen Lahtaan, jonka nämä olivat vallanneet. Lahdasta jatkoi RatsPtri:lla ja pst tki joukkueella vahvennettu JP 1 kapt Kortteen johdolla vuorostaan eteenpäin 1. tavoitteena Nimjoki — Sunajokilinja. Eteneminen tapahtui pyörillä karkiryhmityksessä 1.K karkikompparina pitkin Säämäjärven rantatietä. 1. tavoite saavutettiin 2.9. aamulla n. klo 7.15.

3.9. sai pataljoona tehtävän edetä Säämäjärven itäpuolella Markelitsan suuntaan. Tehtävä muuttui puolustukseksi, kun vihollinen tuli yhä aktiivisemmaksi Säämäjärven pohjoispuolella. Varsinkin URR joutui torjumaan vihollisen ankaria vastaiskuja.

14.9. irroitettiin pataljoona kokonaan tästä suunnasta. Vihollisen vastatoiminta oli yhä kasvanut 2.JPr:n ja Rv Pr:n muita pataljoonia vastaan. Pataljoona siirtyi Sunajoen itäpuoliseen maastoon. Se ylitti toisessa linjassa Sunajoen. I/JR 29 hyökkäsi edellä ja valtasi sillanpään. Pataljoona siirtyi eteen Parakkikylän tasalla ja valtasi harjanteet, joita pitkin kulki Nelgon järvelle johtava tie. Patl sai käsken asettua puolustukseen p 116, 7 tasalla. 18.9. suoritti vihollinen vastahyökkäyksen tämän tien suunnassa. Hyökkäys torjuttiin ja viholliselle aiheutettiin noin 90 miehen tappiot. Yksi panssarivaunu tuhoittiin.

17.9. 41 lähtien alistettiin JR 35 (komentaja evl Ruotsalo) JP 1:n komentajalle. JP 1:n väliaikaiseksi komentajaksi määrättiin kapt Mikkola. Näin muodostetun taisteluosaston tehtävä oli lyödä pääosin lännestä saarrostaen Särkjärven ja Vergelelammen välillä oleva vihollinen ja jatkaa Rotsjärvelle. 21.9. onnistui JP 1:n halkaista Vergelelammen pohjoispuolella oleva motti. Vihollisen sitkeän vastarinnan takia hyökkäys keskeytyi yön ajaksi. Pataljoona yöpyi vihollisen välissä. Hyökkäys jatkui seuraavana päivänä ja motti hajotettiin n. klo 14.00 mennessä. 22.9. hyökkäsi patl:n huoltoon n. 200 miehen vahvuinen vihollisosasto. 2.K löi sen hajalle. Viholliselta jäi 40 kaatunutta. 23.9. hajotettiin saman suuruisen osasto. Sen tappiot olivat 70. Vihollisosaston tehtävä oli ollut tuhota tykistön tuliasemat.

26.9. hyökkäsi pataljoona Rotsjärven kylään. Kun siellä olevan vihollisen sitkeä vastarinta rupesi viivästyttämään etenemistä, jätettiin motti 1.K:n varoitavaksi ja jatkettiin Särkjärven pohjoispuoliseen tienhaaraan. Se saavutettiin 27.9. Samana iltana selvitivät 1.K ja 3.K yhdessä Rotsjärven — Punaisen lipun kolhoosin — motin. Viholliselle aiheutettiin 100 miehen tappiot.

Munjärven valtauksen johtaneissa sotatoimissa kuului majuri Suden johtamaan taisteluosastoon, JP 1, JP 6 ja JP 7.

Kun JP 6 ja JP 7 olivat vallanneet Munjärven kylän, sai JP 1 käskyn edetä Kentjärvelle. Kentjärven tienristeysmaasto saatiin haltuun ajaen sinne pp-karkiryhmityksessä. 9.10. alistettiin JP 1 JR 25:n komentajalle evl Pallarille hyökkäystä varten Kentjärvelle. 10.10. hyökkäsi koko pataljoona Haapajärven yli tavoitteena läntinen maantie. Se saavutettiin klo 10.45. Hyökkäykseen osallistui etelästä JR 25 ja pohjoisesta HRR ja URR. Kentjärven kannasta ei saatu haltuun, mutta Petroskoista Munjärvelle kulkeva tie saatiin huoltokuljetuksia varten käyttöön. JR 25 asetui osillaan puolustukseen kannakselle.

JP 1 siirtyi 12.10 Hepojärven eteläpuolelle p 65,9 maastoon. Täällä se liitettiin taas Rv Pr:iin, jonka tehtävä oli avata Kentjärven kannas hyökäten Pertijärven itäpuolitse. 14.10. lähti JP 1 etenemään Rahuinlammen itäpuolitse ja saavutti Vlassovan. 15.10. jatkoi pataljoona etenemistä yhteistoiminnassa vassemmalla hyökkäävän URR:n kanssa. Viiksitsan kylä vallattiin noin klo 13.00. Vihollinen puolustautui sitkeästi ja sitä pehmitettiin tykistö- ja suora-suuntaustulella. Pataljoona asetui puolustukseen noin 3 km kylästä etelään. 16.10. yritti JP 1 jatkaa etenemistä, mutta sen hyökkäys pysähtyi vihollisen erittäin kovaan vastarintaan. Pataljoona asetui puolustukseen. Se joutui torjumaan 17/18.10. välisenä yönä useita vihollisen rajuja vastahyökkäyksiä. 18.10. aamulla ryhtyi vihollinen irtaantumaiseen. Pataljoona jatkoi etenemistä heikkojen vihollisosastojen viivytämänä ja sai Suur-Voronovan tienhaaras-

sa yhteyden Kentjärveltä edenmeeseen I/JR 25:n jääkärijoukkueeseen. Myöhään illalla 18.10. majoituttiin p 61,2 maastoon. Vihollinen oli työnnetty Suunujoen taakse, jossa se oli ryhmittynyt puolustukseen.

26.10. asti kestäneiden Ryhmä O:n ylimenovalmistelujen aikana oli JP 1:n pääosin levossa Suur-Voronovasta länteen olevassa metsämaastossa suorittaen partiointia etelään ja kaakkoon. 28.10. hyökkäsi JP 1 Suurunlammen lounaispuoleisesta maastosta Santalan joen ja Nimettömän lammen (p 49.5) väliseltä kannakselta kaakkoon Suunujoen yli tavoitteena Suur-Voronovasta Nenämäkeen johtava tie. Pataljoona joutui kiivaaseen taisteluun Tsvupuron länsipuolella olevan vihollisen kanssa. 2.K (Kauranen) joutui taistelemaan koko päivän tuhotakseen Suunujoen ja Tsvupuron yhtymäkohdassa sitkeästi puolustautuneen vihollisen. 29.10. saavutti I.K ltn Harjun johtamana Nenämäen tienhaaran.

Kontupohjan valtauksen valmistelujen ajan oli JP 1 jälleen reservissä, tuhoten kahden päivän aikana kymmenen 9-miehistä vihollisen kaukopartioita, jotka Kontupohjan pohjoispuolisen kannaksen kautta yrittivät palata omalle puolelleen. Kun vihollinen 2.11. myöhään irtautui kauppalasta ja 2.Pr:n joukot olivat sen miehittäneet, sai JP 1 käskyn valmistautua takaa-ajoon. 3.11. pataljoona siirtyi eteen 2.K kärjessä. Ilomaselkä saavutettiin klo 16.00 ja palava Lisma n. klo 20.00. Ilomaselän valtauksen jälkeen muodostettiin JP 1:stä ja JP 7:stä Tst Os Wahlbeck. JP 1:n komentajaksi tuli kapt Mikkola. 4.11. jatkui eteneminen, I.K kärjessä. Se kohtasi Soralahden luoteispään tasalla puolustukseen asetuneen vihollisen. 3.K ja I.K koukkasivat ltn Lehtosen johdolla lännestä saarrostaen tielle ja valtasivat mm. vihollisen 2-tykkisen patterin tuliasemat. Os Lehtosen koukkaus hermostutti vihollisen viivytysostoa siinä määrin, että se tyhjensi yön aikana asemansa. Tämä havaittiin, kun pataljoona seuraavana aamuna hyökkäsi uudestaan läpi vihollisen jälkivarmistusosaston. Noin puolenpäivän aikaan se kohtasi taas vahvan vihollisosaston. Illan hämärtyessä irtaantui vihollinen 3.K:n takaa-ajamana. Komppania saavutti tavoitteeksi määrätyn Viiksijärveen laskevan puron klo 20.00. 3.K:sta lähetetty vänr Haarion johtama partio sai yhteyden Käppäselän eteläpuolelle koukanneeseen HRR:ään saman yön aikana. Ryhmä O:n komentaja kenraalimajuri Oinonen antoi JP 1:lle tästä vaihteesta erityisen tunnustuksen.

SUNKU — TULVOJA

7.11. 41 sai Rv Pr tehtäväksi vallata Sungunniemen. JP 1:n tuli edetä Sungun kautta Tulvojalle, josta edelleen oli jatkettava Kuusirantaan. Kun tehtävä tuli suoritettua nopeana takaa-ajona, annettiin JP 1:n käyttöön Rv P:n panssariautot, 2 kp!. Vihollisen järjestelmällisen puolustuksen luhistuttua 8.11., muodosti JP 1:n komentaja moottoroidun kärkiosaston, jonka tehtävänä oli edetä tien suunnassa ja ottaa kosketus viholliseen sekä tiedustella Sungun ja Tulvojan suuntaan. Tehtävään määrätty I.K:sta joukkue Siltala, kkj sekä edellä mainitut panssariautot. Joukkueet kuormattiin autoihin, kk:t auton lavalle ampumavalmiiksi ja kiväärijoukkueen kp:t ja pk:t auton laidoilta ja näin osasto eteni tutkituaan välillä matkan varrella olevat kylät, lähes kaksikymmentä kilometriä panssariautojen edetessä kärjessä. Matkalla kohdatut viholliset väistyivät metsään panssarit nähdessään. Sungusta n. 5 km länteen kohtasi kärkiosasto vihollisen vahvan tukikohdan n. 400 m leveän lahden itärannalla. Kärkiosaston partiot pääsivät yli pimeyden turvin, mutta yritys sillanpään haltuunottamiseksi epäonnistui osaston johtajan ja vänr Römpötin (kkjjoht) haavoituttua. Samaan aikaan saapuikin kapt Mikkolan johtama JP 1 alkupäällään lahden länsirannalle ja panssariautojen antaman tulituen turvin saatiin sillanpää-

asema haltuun. Sunku vallattiin 9.11. ilman taistelua. Tulvojaan saavuttiin 10.11. ja 2.K jatkoi välittömästi Kuusirantaan ja osillaan Tipinitsaan.

Tulvojalla tuli JP 1:n suoritettavaksi varsin erikoislaatuinen tehtävä. 11.11. todettiin tähystyksellä, että venäläisiltä oli juuttunut hinaajia ja lotjia jäihin Tulvojan edustalle. Nämä olivat kahtena eri ryhmänä, joista toinen oli lähempänä Megsaaren länsipuolella ja toinen kauempana Heposaaren länsipuolella n. 9 km päässä rannasta. 3.K:n päällikkö ltn Lehtonen sai käskyn vallata alukset. Hän muodosti komppaniasta kaksi osastoa, joista ltn Palomäen johtaman osaston tehtävä oli vallata Megsaaren suunnalla olevat alukset ja ltn Laihiaian johtaman osaston Heposaaren suunnalla olevat. Tehtävä suoritettiin 12/13.11. yönä etenemällä hämärän turvin suoraan aluksiin. Aluksien miehistö yllätettiin niin täydellisesti, ettei saatu laukaustakaan vastaan. Ltn Palomäen osasto valtasi samalla Megsaaren. Täällä jouduttiin 13.11. aamulla torjumaan venäläisten 2 komppanian voimin suorittama vastahyökkäys, jonka tarkoituksena oli ottaa takaisin Megsaari ja sen lähellä olevat alukset. Aluksia oli kaiken kaikkiaan 41. Näiden joukossa oli siipiraslaiva, hinaajia, moottori- ja purjeveneitä joissa oli elintarvikkeita, radioita ja koneeteollisuuden tuotteita, poltto- ja voiteluaineita, pianoja ym. Aluksissa oli lisäksi siviiliväestöä 300—400 henkeä.

Hyökkäysvaiheen voidaan katsoa päättyneen JP 1:n osalta proomulaivaston valtauksen ja Megsaaren taisteluihin. Pataljoonan tappiot hyökkäysvaiheen aikana olivat: Kaatuneita 6 u + 19 au + 100 m, haavoittuneena 13 u + 74 au + 218 m.

PUOLUSTUSVAIHE TULVOJALLA

Rv Pr alistuksineen ryhmittyi puolustukseen Sungun niemelle. JP 1:n tehtäviksi tuli torjua vihollisen hyökkäykset Tulvojan kaistalla, jonka leveys oli n. 30 km. Pääpuolustuslinja noudatti rantaviivaa niin, että tärkeimmät saaritutukohdat luettiin siihen mukaan. Tulvojan kaistan tärkeimmät tukikohdat olivat vasemmalta lukien seuraavat:

Jokisaari — Luostarisaari — Salsaari — Klimnosniemi — Megsaari — Kalksaari — Olhovskaja — Kuusiranta — Heposaari — Ivantsev.

Evl Wahlbeckin komentaman Tulvojan kaistan joukkoihin liitettiin lisäksi mm. KV Psto 12 (maj Mattila), Linnoituspataljoona 10 (kapt Kanckunen), Rt Psto (maj Ravia), Rats Ptri (kapt Anttinen) ja 3. PionK. Linnoituspataljoonan komppaniat muodostivat tukikohtien runkomiehityksen. JP 1:n komppaniat olivat pääosin reservissä. Pataljoonan esikunta ja huolto olivat varsinaisessa Tulvojan kylässä. I.K oli aluksi Emitevkajassa, myöhemmin se asetettiin vakinaisesti Heposaareen sen runkomiehitykseksi. 2.K oli Kuusirannassa ja Tshakoriossa (välillä tilapäisesti Tipinitsassa ja Klimetskin saarella). 3.K oli Tulvojan eteläpuolella olevassa kylässä ja 4.K (kk) Tulvoskiborissa.

Uuden vuoden aattona hyökkäsivät venäläiset noin pataljoonan voimin Megsaareen. Nämä onnistuivat saamaan jo suurimman osan saaresta haltuunsa, jossa puolustajat erotettuna kahteen erilliseen mottiin pitivät puoliaan sitkeästi. Hyökkäys oli saatu pysähtymään ja pienempiä vastahyökkäyksiäkin oli jo tehty, kun 3.K tuli apuun. Saari otettiin takaisin. Omat tappiot 1 kaatunut ja 4 vankia (yksi näistä lottia). Pataljoona oli Tulvojalla v 1943 alkuun saakka.

KARJALAN KANNAS JA VIIPURIN LAHTI 1943—44

6. 2. 43 luovutti Jääkäripataljoona I rintamavastuun I/JR 12:lle (maj Suurkari). Pataljoona siirrettiin junakuljetuksena kolmessa erässä Kannakselle, jossa se purettiin Kanneljärven asemalla.

Pataljoonan uudeksi sijoituspaikaksi tuli Patrún parantola Uudellakirkolla. Täällä oli JP 1 2. 6. asti reservinä.

2. 6. suoritti pataljoona pyörämarssin Lempaalaan ja otti rintamavastuun JR 1:ltä. Vaihto tapahtui 2./3. 6. välisenä yönä. JP 1 oli täällä aina 7. 12. 43 saakka. Aluksi se oli etulinjassa 4. 10. asti, jolloin se siirtyi Rv Pr:n reserviksi. 24. 11. pataljoona otti jälleen etulinjavastuun. Mitään suurempaa taistelutoimintaa tämä aikana ei ollut. Lähipartiointi, tarkka-ampuja- ja iskuosastotoiminta sekä vanginsieppaus kuuluivat ohjelmaan.

5. 8. 43 oli majuri Jorma Vetre ottanut pataljoonan komentoonsa. Evl Ragnar Wahlbeck oli siirretty JR 49:n komentajaksi. Hänet ylennettiin everstiksi myöhemmin ja hän kaatui komentopaikallaan 4. 7. 44.

8. 12. 43 siirtyi JP 1 vanhalle varuskunta-alueelle Terijoen ympäristöön. Pataljoona oli taas reservissä ja rannikon varmistuksessa. Toiminnan painopiste oli nyt linnoitustöissä, joita käskyn mukaan tehtiin 5 päivää viikossa. Rannikon varmistuksen, linnoitustöiden ja koulutuksen merkeissä sai JP 1 viettää Terijoella talven aina v:n 1944 kesäkuun alkuun asti.

9. 6. 44 alkoi venäläisten suurhyökkäys Valkeasaaressa suunnalla. JP 1 alistettiin IV AK:lle sen reserviksi 9. 6. 10.6. aamuyöstä siirtyi pataljoona Lintulan maastoon, josta sen piti valmistautua vastahyökkäykseen 10.D:n ja 2.D:n kaistoille. 10. 6. se alistettiin suoraan 10.D:lle. Pataljoona sai käskyn siirtyä Uuteen Alakylään. Siirtyminen muuttui kuitenkin vastahyökkäykseksi, sillä vihollinen oli jo ehtinyt pataljoonan marssitavoitteeseen. Venäläisten suurhyökkäys oli murtanut edessä olevat joukot, jotka tulivat taaksepäin pataljoonaa vastaan. Se jatkoi hyvässä järjestyksessä eteenpäin. Ylivoimista vihollista ei pystytty lyömään, mutta se pysäytettiin useiden tuntien ajaksi. Pataljoona vetäytyi taistellen Lintulan jokilinjalle, jossa luovutti rintamavastuun Er P 13:lle, jonka puolustus oli ehditty saada kuntoon JP 1:n hankkimaan aikavoiton turvin. Polkupyöränsä oli pataljoona menettänyt taistellessaan vihollisen panssareita vastaan.

11. 6. kuluessa vetäytyi JP 1 Voipialaan.

12. 6. siirtyi pataljoona RvPr:n reserviksi ja majoittui Vammeljärven kaakkoispuolelle Inon tien varteen. Sen tehtävänä oli valmistautua vastahyökkäykseen lähinnä URR:n ja HRR:n kaistoille VT linjalla.

14. 6. sai pataljoona polkupyöriä niin paljon, että yksi komppania pystyttiin varustamaan pyörillä. Samana päivänä sai JP 1 käskyn siirtyä Neuvolan maastoon. Tilanne oli kuitenkin kehittynyt sellaiseksi, että pataljoona joutui taisteluun Lempiälässä miltei suoraan marssiryhmyksestä. Pataljoonan komentoparas ja pyörillä liikkuva 1.K ehtivät Mustamäen sillalle vain muutamia minuuttia ennen vihollisen tunnistelijoita, jotka olivat laskeutuneet Vammeljoen rinnettä kohti siltaa. Komentaja määräsi 1.K:n asettumaan puolustukseen jokivarteen sillan kummallekin puolelle, Neuvolaan johtavan tien suunnassa. Silta räjäytettiin. Paikalle ehtivät 2 komppania majuri Kuiston pataljoonasta alistettiin JP 1:lle. Vähän myöhemmin saapuivat myös pataljoonan jalamarssivat osat Lempiälään. JP 1 taisteli Lempiälässä 15. 6. klo 15.00 saakka torjuen vihollisen ankarat hyökkäykset joen yli. Viholliselle aiheutettiin n 200—300 miehen tappiot, mutta omat tappiot olivat myös suuret.

Vihollisen ylivoiman painostamana pataljoona irtautui ja asettui uudelleen puolustukseen Järnilästä luoteeseen Rieskjärvi ml. URR tuli sen vasemmalle puolelle Järnilään. 1./JP 1 joutui vielä samana päivänä tekemään vastahyökkäyksen Järnilään, kun vihollinen sai sinne murren. Vastahyökkäys onnistui ja vihollinen lyötiin takaisin. Vihollinen painosti kuitenkin lisääntyvällä voimalla ja em linjasta oli yhteistoiminnassa URR:n kanssa viivyttyä irtauduttava.

17. 6. pataljoona siirrettiin Muurilan kannakselle. Samana päivänä vetäytyivät loput RTR 2:n joukot

pois pataljoonan asemien edestä Muurilassa. Päivän aikana joutui JP 1 suorittamaan ankarat taistelut torjuakseen vihollisen toistuvat hyökkäykset. Illalla n klo 21.00 aloitti vihollinen todellisen suurhyökkäyksen. Sitä edelsi musertava lentopommitus sekä tykistön ja raketinheittimien tulivalmistelu. Pehmeään lentohiekkaan kaivetut asemat luhistuivat monien jäädessä elävänä sortuneisiin poteroihin. Aseet eivät toimineet ja tulenjohtoyhteydet katkesivat. Tämän jyrän alta oli vetäydyttävä. JP 1 siirtyi 18. 6. Rokkalanjoki linjalle puolustukseen. Pataljoonan vahvuus oli tällöin n 150—200 miestä. Samana päivänä joutui tykkäpataljoona täällä taisteluun. Vihollinen pääsi jo osillaan yli, mutta se heitettiin takaisin nopealla vastahyökkäyksellä, jota patl kom maj Vetre itse johti. Siinä oli mukana JP 4:n kompp Arvas. 18. 6. klo 02.00 luovutti pataljoona rintamavastuun JP 4:lle.

19. 6. 44 siirrettiin JP 1 autokuljetuksin Viipuriin pohjoispuolelle Tienhaaran maastoon lepoa ja täydennystä varten. Pataljoonan tappiot olivat olleet 9. 6.—19. 6. 44 välisenä aikana:

Kaatuneita	1 u + 5 au +	24 m
Haavoittuneita	6 u + 25 au +	94 m
Kadonneita	1 u + 5 au +	54 m
Yht		8 u + 39 au + 219 m

20. 6. 44 illalla siirtyi pataljoona Löytöjärven maastoon, jossa sen tehtävänä oli toimia Rv Pr:n reservinä. 21. 6. 44 määrättiin komppanioihin päälliköt ja väepelit seuraavasti:

- 1.K ltn Salomaa ylik Nurminen,
- 2.K ltn Siltala ylik Mäkeläinen,
- 3.K ltn Lehtonen väep Manninen,
- 4.K ltn Römpötti ylik Mäntylä.

Löytöjärven ja Ahokkaan maastossa oli JP 1 aina 4. 7. 44 saakka suorittaen koulutusta vastahyökkäys-suotien tiedustelua ja linnoitustöitä mm Lihanemessä.

4. 7. aloittivat venäläiset Uuraasta hyökkäyksen Viipurinlahden yli. JP 1 siirtyi kokonaisuudessaan aamupäivällä Junnolaan paitsi 2.K, joka suoritti Riihelästä Suonionsaaren vastahyökkäyksen. Osa URR:stä oli vetäytymässä tällöin jo mantereelle. Ltn Siltala sai kaksi joukkuetta maihin. Hän pääsi noin 100 m eteenpäin, mutta joutui pysähtymään ylivoimaisen vihollisen edessä. Ltn Siltala sai käskyn puolustautua mahdollisimman kauan ja suojata näin URR:n vetäytymisen. Kun URR oli saatuu mantereelle, vetäytyi 2.K patl kom:n käskystä Kattilasaaren ja Tervasaaren kautta mantereelle.

6. 7. siirrettiin pataljoona Vilaniemen pohjoispuolelle V AK:n reserviksi. 10. 7. se siirtyi Rv Pr:lle alistettuna Tervajoen maastoon reserviksi.

ILOMANTSI 1944

24.7. JP 1 marssi Vainikkalan asemalle, jossa se kuormattiin junaan. 25.7. tapahtui purkaus Kaltimon asemalla, josta pataljoona marssi Ilomantsiin. Vihollinen oli edennyt Kuolismaan ja Hattuvaaran suunnasta niin pitkälle, että Ilomantsi oli vaarassa Rv Pr, johon JP 1 kuului, liitettiin osasto Raappanaan. Os Raappanan tehtävänä oli lyödä Ilomantsiin edennyt vihollinen. JP 1:n ensimmäiseksi tehtäväksi tuli varmistus ja tiedustelu Kivillammen maastossa, jossa se oli 31.7. asti. Tällöin pataljoona luovutti rintamavastuun JP 6:n komppanialle ja siirtyi hyökkäystä varten Ilalajärvi — Luovejärvi kannaksen taakse p 190 maastoon. Täällä se alistettiin URR:n komentajalle ev von Essenille, jolle lisäksi tuli eskadroona HRR:stä.

Näin muodostettu Tst Os Essen hyökkäsi seuraavana aamuna, etulinjassa 2./JP 1, 3./HRR ja 3./URR. Vihollinen teki erittäin voimakasta vasta-

rintaa. Päivän aikana saavutettiin kannas jokilinjalle saakka. Illalla alistettiin JP 1:n komentajalle maj Vetrelle 1/URR, 3/URR ja URR:n krh joukkue. Os Vetre sai käskyn varmistaa jokilinjaa ja hyökätä seuraavana aamuna varhain joen yli. JP 1:n piti senjälkeen jatkaa Lehmivaaran suuntaan ja URR:n etelään Kitisalammen suuntaan ja katkaista päätie. Seuraavana yönä rakensi 3/URR ratsumestari Haampään johdolla tilapäissillan aivan Ilalanjoen suuhun yön ja aamusumun suojassa. Vihollinen ei ollut varmistanut joen rantaa sen suupuolella, koska se normaalisti pystyi sen tekemään tähytyksellä ja tulella. 1.8. aamulla 3/URR meni joen yli lähtien jatkamaan etelään. Sen jäljessä tuli 3/JP 1 ltn Järvilehdon johdolla, ryhmittyi hyökkäykseen joen toisella puolen vihollisen nenän alla edelleen sumun suojassa, eteni n. 100 m ja vastasi — ltn Järvilehdon suunnitelman mukaan — vihollisen ensimmäiseen tulenavaukseen yhteislaukauksella ja valtavalla rynnäkköhuudolla suorittaen samalla häikäilemättömän rynnäkönnön vihollisen aseisiin. Venäläisen komppanian puolustus murtui tähän yllättävään rynnäkköön ja 3/JP 1:n hyökkäys jatkui pääosilla nopeasti vyöryttäen jokirannan. Yksi joukkue jatkoi suoraan krh:n tuliasemaan ja se vallattiin. JP 1 varmisti senjälkeen sillanpääaseman ja asettui puolustukseen.

2.—6.8. 44 suoritettiin ns. Lehmivaaran taistelu. Niissä toimittiin yhdessä pohjoisesta läpi erämaamien edenneen Os Partisen ja HRR:n kanssa. Vihollisen vastarinta oli lujittunut. Lehmivaaran valtaus tapahtui vasta sitkeän taistelun jälkeen. Tänä aikana oli URR jatkanut etelään ja päässyt niin lähelle Kuolismaasta Ilomantsiin johtavaa tietä, että se pystyi tulella estämään liikenteen ko. tiellä. Vihollinen ryhtyi erittäin voimakkaisiin vastahyökkäyksiin, jotka URR kuitenkin sitkeästi torjui. JP 1 vaihtoi 6.8. URR:n ja oli täällä Kitisalamin motissa aina 18.8. saakka torjuen sekini erittäin vaikeissa olosuhteissa vihollisen vastahyökkäykset. Pataljoona oli tällöin siilipuolustuksessa suon keskellä olevassa metsäsaarekkeessa, jonne saattoi liikkua vihollisen tähytyksen takia vain öisin.

18.8. vaihtoi HRR pataljoonan lepoon. Reservitehtävissä JP 1 olikin sitten aselevon solmimiseen asti. Tämän jälkeen siirtyi pataljoona Ilaja — Ruukin pohja kannaksen taakse ja suoritti tällä suunnalla linnoitustöitä.

E Pataljoonan vaiheet aselevon solmimisen jälkeen, toiminta Pohjois-Suomessa sekä siirtyminen Vaasaan

Aselevon solmimisen jälkeen siirtyi JP 1 27.9. 44 pyörillä Kontiolahdelle ja sieltä edelleen junakuljetuksella Uttiin 4.10. 44. Täällä kotiutettiin vanhemmat ikäluokat, yhteensä 180 miestä. JP 1 sai täydennystä samassa paikassa n. 300 miestä. 30.11. pataljoona lähti Utista rautatiekuljetuksena kohti pohjoista.

Kuljetus päättyi Raahen, jonka lähimpään se oli majoittuneena 13.11. asti. Täällä sai pataljoona myöskin lisää täydennystä, kun JP 6:n henkilökunta liitettiin JP 1:een. Pataljoonan vahvuus oli tämän jälkeen 24 ups + 67 au + 655 miestä.

Raahesta ajoi JP 1. 12.—13.1. 44 pyörillä Ouluun, missä se suoritti vartio- ym. varuskuntapalvelua 20. 11. 44 asti. Tällöin jatkoi pataljoona siirtymistään pohjoiseen pyörämarssina tavoitteenaan Tornio. Pataljoonan autokolonna ajoi edellä, mutta ehti saada Kemijoen yli vain pari autoa, kun joen yli kulkeva moottorilautan vaijeri jäi painosta katkesi. Tämän vuoksi laivattiin pataljoona, lukuunottamatta 1. Komppaniaa, joka jäi Kemiin alistettuna III/JR

1:lle satamatöitä varten. Myrskyn takia jatkui matka vasta 25.11., jolloin saavuttiin Tornioon. Täällä otti JP 1 vastaan kaikki Tornion varuskuntaan kuuluvat elimet ja tehtävät. Pataljoona ei osallistunut taisteluun saksalaisia vastaan.

JP 1 ei saanut olla sijoituspaikassaan Torniossa koossa, vaan sen komppanioista oli osa melkein koko ajan komennuksilla. 1. Komppania oli Kolarissa 18. 12. 1944—24.2. 1945 ja 3.K Pellossa 7.12. 44—31.1. 45. Kummankin tehtävänä oli pääasiassa tien Tornio — Yli-Muonio pitäminen auki autoliikenteelle. 2.K oli Röytän satamassa 25.11.—20.1. 45 lastaustöissä.

Tammikuun 3. päivänä 1945 otti JP 1:n komentajan tehtävään vastaan eversti Lauri Sotisaari, entisen komentajan majuri Vetren siirtyessä komentajan apulaiseksi.

Kesäkuun alusta lähtien joutui JP 1 ottamaan osaa sotasaaliin kokoamiseen Pohjois-Suomessa. 1.K suoritti sitä Rovaniemen lentokentällä ja Ivalossa, 2.K Rovaniemellä ja sen lentokentällä, 3.K Vuotsossa, Sodankylässä, Purnumukassa ja Inarissa.

Tornioista Jääkäripataljoona 1 siirrettiin Vaasaan. Siirtyminen tapahtui useassa eri vaiheessa kevään, kesän ja syksyn kuluessa v. 1945. Ensimmäisenä tuli Vaasaan Raskaskomppania, esikunta eirtyi elokuussa ja viimeisenä saapui 3. Komppania lokakuussa. Pataljoonan vahvuus oli tällöin 26 ups, 20 au ja 362 miestä.

Pataljoona oli näin pitkstä aikaa saatu kootuksi samalle paikkakunnalle ja tehokas koulutus rauhanajan olosuhteissa voitiin aloittaa.

Pataljoonan pitkäaikainen komentaja eversti L. Sotisaari siirtyi Maasotakoulun johtajaksi ja luovutti pataljoonan evl T. Peitsaralle, joka vuorostaan everstiksi ylennettynä siirtyi 2.Pr:n komentajaksi 21.5. 52 ja pataljoonan komentajaksi tuli evl S. Salonmies.

Tasavallan Presidentin vahvistettua 27.11. 56 joukko-osastoille uudet nimet ja määrättyä joukko-osastoille perinnejoukko-osastot, muuttui Jääkäripataljoona 1:n nimi Pohjanmaan Jääkäripataljoonaksi ja se sai vaalittavakseen entiset perinteensä.

Pataljoonan nimen muuttuminen ei aiheuttanut kuitenkaan mitään muutosta jokapäiväiseen elämään, vaan koulutus jatkui entisenkaltaisena kouluttettavien ja kouluttajien vain vaihtuessa melko tiheään, jälkimmäisten osalta saattoi vaihtuminen olla runsaanpaakin kuin aikaisempina vuosina.

Seuraava aikakirjoihin merkittävä asia lienee tapahtuma, joka ei liity vain PohnJP:n, vaan koko itsenäisen Suomen historiaan. Tämä oli kuvanveistäjä Lauri Leppäsen tekemän »Jääkäripatsaan» paljastus 28.2. 1958 muistuttamaan nykyisiä ja tulevia polvia itsenäisyystaistelussamme ratkaisevaa osaa näytelleestä Jääkäriiliikkeestä ja siihen kuuluneista rohkeista miehistä. Patsas sijaitsee meren rannalla keskellä kaunista koivupuistoa lähellä Vaasan Hovi-oikeuden rakennusta. Patsaan paljastukseen liittyi monia juhlallisia tilaisuuksia, joita myös Tasavallan Presidentti kunnioitti läsnäolollaan. Pataljoonakin osallistui näihin tilaisuuksiin, ja mm. presidentti Kekkonen saapuessa Vaasaan rautateitse, oli asemalla AuK:n muodostama kunniakomppania kapt A. Siltalan johdolla. — Kolmantena tuli Suomen itsenäisyyden alkuaikoihin ja välittömästi sitä edeltäneeseen kauteen liittyviin muistomerkkeihin — joihin jo kuulivat Vapaudenpatsas ja edelläänainittu Jääkäripatsas — ns. Aktivistikivi, joka paljastettiin 20.11. —80 Raippaluodossa. Tässä tilaisuudessa oli pataljoonasta kunniavartio. — Vielä voitaneen mainita, että pataljoona oli asettanut kunniaosastot kesällä —58 vietetessä Suomen sodan taistelujen 150-vuotismuistojuhlia Vanhan Vaasan ja Oravaisten muistomerkeillä järjestettyihin tilaisuuksiin.

Vuonna —58 vaihtui jälleen pataljoonamme komentaja siihenastisen, evl S. Salonmiehen, toimittua tehtävässään kuuden vuoden ajan ja siirtyessä säädetyn eroamisien saavutettuaan eläkkeelle. 11.12.

—58 oli järjestetty paraatikatselmus, jonka yhteydessä evl Salonmies luovutti pataljoonan sekä sen komentajan tehtävät evl O. E. Yliriskulle.

Pataljoonan sekä sen sijoituspaikan Vaasan kuin myös sitä ympäröivän maakunnan siviilipiirien keskinäiset suhteet ovat olleet hyvät ja kanssakäyminen vilkasta. Yhtenä erinomaisena todistena tästä ovat ne 15 eri maakuntien ja kuntien vaakunaa, jotka tällä hetkellä koristavat pataljoonamme ruokalan seinää. Nämä vaakunat ovat Etelä-Pohjanmaan (lahjoittaja E-P:n Maakuntaliitto) ja Keski-Pohjanmaan sekä Vaasan ja Seinäjoen kaupunkien, Haapaveden, Ilmajoen, Isonkyrön, Jalasjärven, Kannaksen, Kauhajoen, Kaustisen, Laihan, Lapuan, Pudasjärven ja Sievin kuntien vaakunat. Ne ovat ao. kunnat lahjoittaneet, usein kyseisestä paikasta kotoisin olevan varusmiehen toimiessa luovuttajana. — Ennenkaikkea maanpuolustustyötä tekevien yhdistysten kokouksissa ja juhlatilaisuuksissa on ollut usein esitelmöitsijöitä myös pataljoonasta. Näinä ovat toimineet etupäässä komentaja ja koulutusupseerit. Myös monenlaisiin tilaisuuksiin on annettu pataljoonasta järjestelyapua.

Tässä yhteydessä on syytä erityisesti mainita se ratkaiseva osuus, mikä pataljoonalla oli kesällä —59 Isojoella raivonmeen tuhoisan metsäpalon sammutustöissä, joihin osallistuttiin 1., 2. ja 3. K:n voimin. Samoin osallistui pataljoonasta joukkoja siviili-ilmailumme suurimman lento-onnettomuuden, joka tapahtui Koivulahdessa, jälkeisiin raivaus- ja vartiointitehtäviin, mistä työstä siellä olleet saivat läänin maaherran pataljoonan komentajalle osoittamassa kirjeessä kiitoksen.

Koulutus pataljoonassa kärsii melko tavalla nykytilanteessa lähinnä sen johdosta, että ympäröivät maastot ovat verrattain rikkinaisia, maastonpetteeltään tiheämetäisiä tai aivan aukeita ja maaperältään luhikkoisia sekä siitä, että jo ennestään lähiympäristöstä koulutukseen käytettävissä ollut vähäinen tila pienenee uusien asumuksien noustessa harjoitusalueille. Niinpä on mm. ampumakoulutus jouduttu järjestämään siten, että taisteluammunnat suoritetaan Lapissa Ristilammen leirin maastossa (AuK kävi aikaisemmin leirillään Sarriojärvellä), valmistavat taisteluammunnat taas on suoritettu viime vuosina Lohtajalla ilmatorjuntatykistön ampumaleirin maastossa. — Ennenkaikkea näistä syistä ei pataljoonassa eletäkään menneisyyden varjossa, ei myöskään tuijoteta pelkästään nykypäivään, vaan katseet ovat suunnattuina tulevaisuuteen, missä onkin odotettavissa ratkaiseva parannus niin koulutus- kuin majoitusoloihinkin. Pataljoonan siirto uuteen sijoituspaikkaan, Sodankylään, on ollut todellisuutta sen jälkeen kun erilaiset huhut saivat varmuuden aloitettaessa mittaukset tulevalla Sodankylän kasarmialueella marraskuussa v. —58. Tällä hetkellä on jo huoltorakennukset saatu vesikattoon, samoin kolme henkilökunnan asuinrakennusta. Varsinaisia kasarmirakennuksia tehdään parast'aikaa. Kesällä v. —60 oli jo Sodankylässä heinä—elokuun ajan n. 70 miehen vahvuinen osasto kapt R. Kankaanpään johdolla. Tällöin saatiin pieni tuntuma koulutusolosuhteisiin uudessa ympäristössä ja todettiin ne erinomaisiksi. Myös tuleva taisteluampuma-alue on hyvässä yhteistoiminnassa metsähallinnon edustajien kanssa saatu sijoituspaikkansa puolesta erinomaiseen kohtaan sekä muutenkin hyvin tarkoitustaan vastaavaksi. — Kapt Kankaanpään osaston Sodankylässä-oloaikana saatiin myös käsitys siitä myönteisyydestä, jolla paikalliset asukkaat tulevana »pataljoonaansa» suhtautuvat. Tästä asenteesta on myös todistuksena se seikka, että jo v. —60 perustettiin siellä Sodankylän sotilaskotiyhdistys. — Pataljoonan henkilökunnalle on useaan eri otteeseen järjestetty tilaisuuksia käydä tutustumassa tähän nousevaan uudenaikaiseen kasarmialueeseen ja tulevaan sijoituspaikkaansa.

Edellä on pataljoonamme historia esitetty lyhyesti ja vain pääpiirtein; mm. sodanajan tapahtumista ja

taisteluista on voitu antaa vain väläyksenomainen kuva tämän pienehkön julkaisumme puitteissa, vaikkakin päähuomio on pyritty kiinnittämään juuri niihin. Seuraavissa julkaisuissa onkin tarkoitus keskittyä taistelukuvauksiin tärkeimpien taistelujen osalta ja vasta sen jälkeen on mahdollista saada kokonaiskuva pataljoonamme osuudesta Suomen Sotiin vv. 1939—40 ja 1941—45.

Pataljoonallamme on ollut onni saada tarmokkaita ja kokeneita komentajia jotka eivät ole tähänneet yksinomaan koulutuksen tehostamiseen, vaan myöskin sen — tärkeimmän — ohella on kiinnitetty vakavaa huomiota maanpuolustushengen ja puolustustahdon kohentamiseen sekä oikean jääkäri- ja joukko-osastohengen luomiseen. Sotien aikainen jääkäri osoitti teoillaan, että heidän hyväkseen suoritettu epäitsekkäs työ oli kantanut kauniin hedelmän ja että heihin saattoi kansa katsoa luottavaisin mielin vaaransa hetkellä. — Nykypäivän jääkäri on osoittautunut »vanhemman veljensä» veroiseksi rauhan toimissa — hän on kestävä vaikeissa olosuhteissa, sitkeä ja peräänantamaton tehtävänsä suorituksessa, venyy arvaamattomiin suorituksiin joukko-osastonsa ja yksikkönsä kunnian ja maineen ollessa kysymyksessä, kunnioittaa sodissa kirkastuneita uljaita perinteitään, eikä ole epäilystäkään siitä, etteikö hän — jos vaikeat ajat joskus koittavat — pystyisi kunnialla puolustamaan joukko-osastonsa värejä.

Nykypäivän Jääkäri! Olet saanut tutustua joukko-osastoosi, sen syntyvaiheisiin, sen varttumiseen »miehen ikään», niinkuin Sinä olet nyt, sen vaiheisiin ja taisteluihin sotien aikana, sen toimiin rauhan aikana aina näihin aikoihin asti. Pataljoonasi täyttyessä 40 vuotta tunnetkin sen jo paremmin, koska Sinä itse olet osa siitä. — Sinä olet saanut velvoittavat, verellä sinetöidyt perinteet vaalittavaksesi »vanhemmilta veljiltäsi», jotka uhmaten nälkää, kylmää ja kuolemaa seisovat horjumatta Sinunkin puolestasi — Sinun, joka tuskin olit vielä olemassakaan. He ovat nämä perinteet luovuttaneet luottavaisin mielin Sinulle, sillä, nyt on vuorosi antaa oma osuutesi »Jääkärivärien» puolesta. Koska saat sen suorittaa rauhan aikana, niin tee se hyvin, niin hyvin kuin voit. Silloin olet kelvollinen jääkäreitten tuhatpäiseen joukkoon, joilla on tunnuslauseena; »Sydän yks' — veri yks' — vala yksi veressä meillä».

Kapt. I. Haarion aikaisemmin laatimasta historiikista lyhentänyt ja erältä osin täydentänyt kapt A. Siltala.

LIPPULAULU

Siniristilippumme,
Sulle käsin vannomme, sydämin.
Sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.
Kuin taivas ja hanki Suomen
on väräsi puhtaat.
Sinä hulmullas mielemme nostat
ja kotimme korotat

Isät, veljet verellään
vihki sinut viiriksi vapaan maan.
Ilmiellä sun jäljessä käymme
teit' isäin astumaan.
Sun on kunnias kunniamme,
sinun voimasi voimamme on.
Sinun kanssasi onnemme jaamme
ja iskut kohtalon.

Siniristilippumme,
sulle valan vannomme, kalliin.
Sinun puolestas elää ja kuolla
On halumme korkehin.

V. A. Koskenniemi

SODISSA 1939—1944 KAATUNEET

Pataljoonamme riveissä upseereina
ja aliupseereina palvelleita sankarivainajia
Talvi- ja Jatkosodan ajalta

TALVISODASSA KAATUNEET.

Vänr Serola, Alpo	2. 12. -39	Vänr Väyrynen, Veikko	25. 8. -41
» Salovaara, Jorma	17. 12. -39	Ylik Paju, Ville	27. 8. -41
» Vilppola, Pentti	19. 12. -39	Kers Nissilä, Eino	27. 8. -41
Kers Tuominen, Eino	21. 12. -39	Vääp Toiviainen, Otto	8. 9. -41
» Varis, Mikko	22. 12. -39	Kers Kiiski, Aarne	9. 9. -41
Vänr Pyökki, Tauno	29. 12. -39	Kapt Rave, Tauno	19. 9. -41
Ltn Sarva, Tapani	4. 2. -40	Ltn Riuttakoski, Jalo	25. 9. -41
Kers Nikkanen, Johan	8. 2. -40	Vänr Pullinen, Paavo	27. 9. -41
Vänr Linko, Aarne	27. 2. -40	» Hänninen, Juho	16. 10. -41
Ltn Hämäläinen, Jorma	7. 3. -40	» Salminen, Veikko	16. 10. -41
Kers Kankaanpää, Martti	9. 3. -40	» Schroderus, Jaakko	16. 10. -41
Ylik Kaskinen, Eero	10. 3. -40	Kers Saari, Sulo	13. 11. -41

JATKOSODASSA KAATUNEET

Vänr Bärlund, Nils	2. 7. -41	Vänr Määttänen, Eero	5. 1. -42
» Holopainen, L. M. K.	5. 7. -41	Vääp Puuperä, Jaakko	18. 1. -42
Kers Eskelinen, Kusti	10. 7. -41	Ltn Kiesi, Viljo	12. 4. -42
Ltn Kanto, Timo	11. 7. -41	» Tanner, Mikko	10. 6. -44
Ylik Laihiaala, Gabriel	17. 7. -41	Vänr Paunu, Sakari	10. 6. -44
Ltn Saarinen, Paavo	19. 7. -41	Vääp Mäkeläinen, Viljo	12. 6. -44
Kers Nieminen, Yrjö	4. 8. -41	Ylik Määttänen, Erkki	16. 6. -44
Vänr Saukkonen, Olli	20. 8. -41	Kapt Oksala, Onni	22. 6. -44
Kers Pusa, Reino	20. 8. -41	Ev. Wahlbeck, Frans Ragnar	4. 7. -44
Kapt Vuorinen, Paavo	25. 8. -41	Vänr Valonen, Mauno	31. 7. -44
		Kers Nieminen, Pentti	31. 7. -44
		Vääp Fagerström, Hjalmar	1. 8. -44
		Ltn Neuvonen, Aulis	2. 8. -44
		» Huuhtanen, Bernhard	12. 12. -44

»Kun ruumlitimme kuolee, niin selumme jääpi perin-
nöksi armahan syntymämaansa.

ERÄITÄ HENKILÖHAHMOJA 40-VUOTISTAIPALEELTA

Kenraali J. H. Heiskanen, PPP 1:n ensimmäinen komentaja.

Kenraali H. Siilasvuo, PPP 1:n komentaja vv. 1928—33, Joutselän muistomerkkijäätuksen toteuttaja yhdessä kapteeni K. Breitholtzin kanssa, yksi sotiemme laittavimmista sotapäälliköistä; mm. Suomussalmen—Raateen suurvoitto Talvisodassa.

Jvkenraali K. A. Heiskanen, JP 1:n komentaja vv. 1933—38. Puolustusvoimain komentajana vv. 1953—59. Taitava sotapäällikkö Talvi- ja Jatkosodan aikana.

Ev R. Wahlbeck, JP 1:n komentaja vv. 1940—43. Siirrettiin JR 49:n komentajaksi 5. 8. —43. Kaatui komentopaikallaan Äyräpäässä 4. 7. —44.

JOUTSELÄN TAISTELUN MUISTOMERKKI — OSA PATALJOONAMME HISTORIAA

Kuten pataljoonamme historiikissa mainitaan, pystytettiin Joutselkään pataljoonamme aikaansaannoksena muistomerkki Joutselän sankareille, jotka v. 1555 maaliskuun 11. päivänä Juho Maununpojan johtamana suorittivat 450 miehen voimalla erään sen ajan merkittävimmistä taisteluista torjuen lukumäärältään yli kaksikymmenkertaisen vihollisen.

Palaamatta tässä yhteydessä enempiä itse taistelun kulkuun on tarkoitus selostaa lyhyesti muistomerkin syntyvaiheita, sen suunnittelua ja rakentamista ja lopuksi sen paljastustilaisuutta.

Anso muistomerkin aikaansaamisesta lankeaa lähinnä kapteeni K. Breitholtzille, joka esitti ajatuksensa pataljoonan silloiselle komentajalle evl. Hj. Strömbergille (Siilasvuo) saaden jo tällöin hänen suostumuksensa muistomerkkijatukselle.

Kapteeni Breitholtz toiminnan miehenä ryhtyi ajatuksesta toimeen. Hän pyysi taiteilija, kapteeni Aarno Karimon laatimaan luonnoksen patsaasta, joka sitten nopeasti valmistuikin. Luonnos sai nelisivuisen pyramidin muodon. Vielä kääntyi kapteeni Breitholtz taiteilija Alpo Sailon puoleen pyytäen häntä taiteilija Karimon luonnoksen mukaista kipsistä patsaan pienoismallia. Patsasajatus oli saanut näkyvän muodon. Tämän olivat taiteilijat Karimo ja Sailo antaneet lahjana pataljoonalle.

Seuraavana vaiheena oli asiaan kuuluvien rakentamistupien anominen ja patsaan paikan valitseminen. Kun paikkakysymys maanomistajan puolelta ei kohdannut mitään vaikeutta, oli tämäkin kysymys selvä sitten kun siviilihallinnon edustajat ja Sotaväen Päällikkö olivat antaneet suostumuksensa.

Entä varat? Niitä tarvittiin sekä pystyttämistä että jatkuviin ylläpitomenoihin. Rahat pataljoona lyhyesti sanoen »puhalsi ja tappeli» kokoon.

Lokakuussa 1929 puhallettiin. Silloin pataljoonan soittokunta kierteli ympäri Karjalan Kannasta konsertoimassa kapellimestari Leskisen johdolla. Kuusitoista konserttia antoi puhdasta 10.000 mk.

Heinäkuussa 1930 tapeltiin. Pataljoona järjesti Terijoella taistelunäytöksen, johon pataljoonan lisäksi osallistui mm. lentokoneita ja panssarivaunuja. Oli meneillään paras kylpyläkausi ja niinpä katsojen

lukumäärä kohosikin kolmeen tuhanteen. Puhdas tuotto oli 12.000 mk.

Muistomerkin rakentamisen pani pataljoonan komentaja evl Strömberg alulle pataljoonan voimin. Kivet sitä varten kerättiin Jäppisen ja Joutselän kummuilta. Mikä olisi ollutkaan sopivampaa rakennusainetta kuin ne kivet, jotka aikanaan olivat nähneet Juho Maununpojan epätasaisen mutta voittoisan taistelun. Kellomäen pioneerit auttoivat räjäytys- ja betonitöissä. Patsaan mustan, graniittisen tekstiiläntä pataljoona sai lahjaksi yksityiseltä henkilöltä vaihtololupausta vastaan.

Koitti sitten odotettu heinäkuun viides 1931, jolloin muistomerkki paljastettiin. Päivä oli mitä kauden. Jylhänä seisoi Joutselän sankarien kivinen hautakammio uljaalla kummullaan. Kolmituhantinen joukko siviiliväestöä lähiseuduilta oli saapunut seuraamaan tätä juhlavaa toimitusta. Kunniavartiona patsaan luona seisoivat PPP 1:n, PPP 2:n ja lähi-seutujen suojeluskuntain liput, joita oli yhteensä viisi (Kivennavan, Terijoan, Joutselän, Raivolan ja Kuokkalan). Erittäin edustavassa kunniavieraitten joukossa olivat mm. kenraalit Sihvo, Österman ja Öhquist.

Muistomerkin paljastuspuheen piti evl Strömberg lausuen mm: »Tämä muistomerkki, jonka paljastusjuhlaa me tänään vietämme, on vapaan Suomen sotilaiden omin käsin pystyttämä esi-isien teon kunniaksi. Tätä työtä tehdessämme olemme rukoilleet itsellemme voimaa kestää kohtalon hetkenä kuten muinoin Joutselän sankarit kestivät vartiopaikallaan.»

Patsaan paljastamisen suoritti Sotaväen Päällikkö kenraali Sihvo lausuen mm: »Jos maattamme uhkaa vaara, muistuttakoon tämä muistomerkki meitä sankareista, jotka vakaina ja horjumattomina seisoivat paikallaan vuoren vankkana päätöksessään; tähän asti, mutta ei kauemmaksi.»

Näin oli muistomerkki vihitty tarkoitukseensa. Joutselän sankarit oli saanut pyhättönsä, Jäppisen kunnas kunniavartiensa. Vakaana seisoo se yhä kummullaan

(Lyhennelmä Etupyörästä v:lta 1936) A. S.

PohmJP:n nykyistä kantahenkilökuntaa

Eturivi oikealta lukien: Rahhoit E. Tantt, kapt A. Fasta, kapt A. Siltala, lääk. maj L. Vestola, evl O. E. Ylirisku, maj E. Reinikainen, kapt H. Taimi, kapt R. Kankaanpää, ylil T. Lampimäki.

2. rivi oikealta lukien: Kapmest L. Tuuli, vänr H. Helasterä, vänr U. Kärkkäinen, ltn M. Lähteenmäki, ltn P. Eskeli, ltn K. Parkkari, ltn P. Palos, ltn A. Maunula, asetekn H. Lappalainen.

3. rivi oikealta lukien: Väap H. Ollikkala, väap J. Olli, väap K. Vesterlund, yliv A. Koukku, yliv E. Vanhanen, yliv P. Rauhala, yliv M. O. Kiippa, yliv T. Määttänen, yliv P. Aikäs, väap O. Kiiskinen, yliv V. Pöntinen, väap H. Pajunurmi, väap T. Järvelä, ylik E. Juvonen, ylik U. Pöyhönen.

Muut oikealla lukien: Kers O. Lehto, kers O. Uusitalo, kers E. Stenius, kers H. Nurkka, ylik J. Kallioniemi, ylik O. Turunen, kers K. Salo, ylik J. Häynynen, väap E. Uusitalo, ylik H. Luopajarvi, väap U. Pöyry, väap A. Saastamoinen, väap B. Oldenburg, ylik T. Lampinen, kers R. Saarela, ylik A. Vainionpää, väap V. Moilanen, ylik E. Simelius, väap T. Alakoski, kers E. Hautala, ylik E. Uitti, kers A. Huikuri, ylik T. Okkonen, kers L. Jouppi, kers E. Raudasoja, väap E. Hakala, ylik R. Knekt, kers P. Haapaharju, ylik A. Lantto, ylik E. Kuivinen, ylik H. Aherto, kers O. Kujanpää, kers E. Jääskeläinen, kers M. Nikula, väap R. Kaski, kers A. Kotanen.

JP 1:n-PohmJP:n komentajat vv 1921—61

Kenrm J H Heiskanen	1921—24
Kenrm J V Arajuri	1924—25
Kenrm S Isakson	1925—26
Ev T Ilmoniemi	1926—28
Kenrl Hj F Siillasvuo	1928—33
Jvkenr K A Heiskanen	1933—38
Kenrm I J Karhu	1938—39
Ev F R Wahlbeck	1940—43
Ev J Vetre	1943—45
Kenrm L Sotisaari	1945—50
Ev T. Peitsara	1950—52
Evl S Salomies	1952—58
Evl O E Ylirisku	1958—

Mietelmiä

Heikko ihminen odottaa tilaisuutta,
tavallinen ottaa sen vastaan,
suuri luo sen itse!

Uskon uljahimman kasvattaa
päivät pimeimmät ja korpi karuin!

Hämärä ei hiukase, eikä vilu hirvitä!

Terveessä nuorisossa on kansamme
tulevaisuus!

Sankarin tunnusmerkki on hallitsevan
älyn ohjaama urhoollisuus!

PohmJP:n (JP 1) urheiluhistoriaa

40 v taipaleelta

Kirjoitettaessa urheiluhistoriaa näinkin pitkältä ajalta, voisi tietysti saada kokoon vaikkapa paksun romaanin, mutta tarkoitus on vain mainita aiheista arvokkaimmat ja tärkeimmät. Asiatiedot ovat hyvin puutteelliset ja käytettävissä on ainoastaan v 1930 jälkeisen ajan ja tapahtumat.

Ensimmäisenä tulee mieleen jokaiselle hyvin tunnettu nimi: Yrjö Nikkanen. Hän on syntynyt 31. 12. 1914 Kanneljärvellä teurastajan poikana, astui pataljoonan riveihin varusmieheksi Viestiosastoon syyskuussa 1935, jolloin silloinen alok Nikkanen tunnettiin jo yli 70 m keihäsmieheksi. V. 1936 olivat olympiakisat Berliinissä ja — samainen varusmies tuli valituksi näihin kilpailuihin Matti Järvisen kanssa. Näissä olympiakisoissa alikersantiksi ylennetty Nikkanen Suomelle hopeamitalin tuloksella 70,77 — kultamitalin voitti Saksan Stöck vain 7 cm paremmalla tuloksella. Samana vuonna leivottiin Nikkaresta Suomen mestari hänen heittäessään 73,28. Tulokset ovat sitä luokkaa, että moni voi pysähtyä ajattelemaan, koska ajasta on kulunut jo 25 v ja jo silloin lensi suomalainen koivukeihäs yli 70 m — onhan tämä tulos kunnioitettava vieläkin. Yrjö Nikkasen saavuttama menestys olympialaisissa on todella huomattava, eikä hänen uransa urheilijana suinkaan loppunut tähän, vaan v 1938 hän heitti maailmanennätyksen, 77,87, jota paransi heittämällä lokakuussa 78,70 ja tämä ennätys säilyikin 15 vuotta. Tämä vakaa hahmo jää ainaseksi mielämme suomalaisen keihäänheittotaidon suurena mestarina. Pataljoonassa ei ole palvelut muita, jotka olisivat voittaneet varusmiesaikanaan näin arvokkaita kilpailuja ja mitaleja. Mutta on niitä, jotka ovat varusmiesajan jälkeen sen tehneet. Näistä voidaan mainita Eugen Ekman, joka voitti v -60 Rooman olympiakisoissa kultamitalin voimistelussa ja ainoana näissä olympialaisissa tai Suomelle noin kirkkaan ja arvokkaan voiton. Ekman palveli pataljoonassa 15. 2. 57 alkaen Esikuntakomppaniassa ja hänet kotiutettiin alikersanttina. Hän oli hyvin hiljainen, luotettava ja suoritti tehtävänsä hyvin tarkasti ja tunnollisesti ollen kaikkien keskuudessa hyvin pidetty mies.

Tätä olympiamiesten sarjaa voidaan vieläkin jatkaa, sillä Matti Laakso palveli pataljoonassa v 1959. Vuonna -60 hänet valittiin Suomen painijoukkueeseen edustamaan maattamme kreikkalaisroomalaisessa painissa sarjassa 73 kg. Näissä kilpailuissa hän oli vähällä päästä mitalille, mutta loukkaantui juuri ennen ratkaisevaa ottelua. Viides sija heitisi siitä huolimatta. Matti Laakso esiintyi pataljoonassa mallisoti-

laana. Hän pelasi pataljoonan pesäpallojoukkueessa, joka voitti Pv:n pesäpallomestaruuden v -59. Tämäkään ei vielä riittänyt, vaan hän juoksi 100 m:n viestijoukkueessa, joka samana vuonna toi pataljoonalle Pv:n mestaruuden. Kotiutuessaan korpr Matti Laakso palkittiin Jääkäripatsaalla pataljoonan parhaana jääkäri-urheilijana.

Ammunnassa ovat pataljoonan edustajat olleet aina kärkipään miehiä. Parolan kilpi on voitettu vuosina 1933—39 — siis seitsemän kertaa. V. -55 voitti jääk M. Niemistö Pv:n mestaruuden 300 m:n kivääriammunnassa.

Hiihto on jääkäreille hyvin läheinen liikuntatapa, ja tähän lajiin on pataljoonan riveistä löytynyt edustajia aina ulkomaille saakka. Entinen kers E. Kauranen (nykyisin kapteeni) on voittanut aliupseeriliiton 30 km:ä sekä jo veteraani-ikään päästyään 15 km:n hiihdossa Pv:n mestaruuden v 1960. Hän on ollut lisäksi monesti edustamassa Suomea sotilaspartiohiihdossa ulkomailta. V. 1957 voitti alik V. Heino Pv:n mestaruuden ampumahiihdossa. V. -48 voitti pataljoonan hiihtopartio Pv:n mestaruuden. Partion johtajana toimi kapt Reino Murtonen, varajohtajana väep K. Westerlund sekä miehistönä jääkärit Pentti Maanselkä ja E. Harju. V. 1960 tuli kersantti Aarne Aho toiseksi Aliupseeriliiton 15 km:llä ja v. 1961 hän saavutti 7. tilan. Kersantti Esko Tuomisto on ampumahiihdossa lupaava, sillä hän tuli Pv:n mestaruuskilpailuissa v. 1960 21:ksi ja v. 1961 aliupseeriliiton kilpailuissa 20:ksi.

Suunnistus on aina kuulunut pataljoonan ohjelmaan, mutta tässä menestys on ollut vain keskinkertainen. Hyvänä suunnistajana palvelee pataljoonassa tällä hetkellä kers P. Haapaharju, joka on ollut nuorten maaottelussa. Lisäksi voitti hän varusmiehenä Pv:n mestaruuden vuonna -59 ja vuonna -61 hän oli kantahenkilökunnan sarjassa 11:s.

Hyviä painimiehiä pataljoonassa on ollut aina, kuten olympia- ja maaottelupainija jääk V. Punkari. Punkari astui palvelukseen 15. 6. 54 1./PohmJP:aan. Kaiketi näistä hyvistä painijapoista sai pataljoona aloitteen ja niinpä on kolme kertaa voitettu Vaasan kaupungin puulaakipainit aivan ylivoimaisesti. Näissä otteluissa on ollut mukana Suomen parhaita painin taitajia, sehän on selvääkin, koska Etelä-Pohjanmaa on maakunnallisesti painin kehto.

Pesäpallossa on pataljoona ollut joukko-osastojen kilpailuissa omaa luokkaansa vuosina 58—59 voittamalla tällöin Pv:n mestaruuden. Näissä otteluissa ovat Etelä-Pohjanmaan pesäpallon taitajat olleet

Näkymä Sodankylän kirkonkylästä, tulevasta pataljoonan sijoituspaikasta.

edustettuna sellaisilla miehillä kuten Paski, Kiikeri, Rasku, Havinen, Loppi, Linna ja yllä Talvisto Jyväskylästä, joka v:n on nyttemmin vaasalaistunut ja hänen ansiotaan suurelta osalta on pataljoonan menestyminen pesäpallossa, onhan hän itse vanha mestaruussarjapelaaja. Ehkä näiden mestaruuksiensa ansiosta pataljoona sai järjestettäväkseen v:n -60 Pv:n pesä- ja jalkapallon loppuottelut, joista se sai kiittävät arvostelut hyvin läpivietyjen kisojen osalta. Jalkapalloa on pataljoonassa harrastettu aina hyvin innokkaasti. Jo ennen sotia voittivat pataljoonan aliupseerit liittonsa mestaruuden v. -35 ja näitä perinteitä vaalien voitti pataljoonan jalkapallojoukkue v. 1958 Pv:n mestaruuden täysin ylivoimaisesti. Tässä joukkueessa pelasi tämän hetken parhaita mestaruus- ja Suomensarjan jalkapalloilijoitamme. Yleisurheilussa on pataljoona ollut aina joukko-osastojen kilpailuissa kärkitiloilla ja kuten kirjoituksen alusta huomaamme, on sillä ollut vanhat ja vankat perinteet aina olympia- ja maaottelumiehistä alkaen. Luettelosta tulisi liiankin pitkä, joten mainitsen vain parhaita. V. 1936 palveli kanta-aliupseerina kersantti T. Peussa, joka oli edustamassa Suomea maaottelussa Ranskaa vastaan tullen 800 m:llä viidenneksi. Hän oli jo silloin lupaava nuorukainen, mutta jatkosota vaati häneltä kaiken ja näin kohtalokkaasti päättyi hänen lahjakas urheijan uransa. Sotien jälkeen astui palvelukseen v. 1953 alokkaaksi R. Hautamäki, joka tunnettiin moniottelijana ja hän saavuttikin mestaruuden urheilumerkin n:o 13.

Olympiakisoissa Roomassa 400 m:n aidoissa 5. tilalle päässyt Jussi Rintamäki on myöskin palvellut

pataljoonassa v. -55. Hän oli silloin tunnettu pikajuoksijana (100 m. 11,2). V. -59 palveli alik Lehto pataljoonassa, jolloin 1000 m:n viestissä pataljoona saavutti Pv:n mestaruuden ajalla 2.03,3. Joukkueessa juoksivat jääk Matti Laakso, kok L. Tuomi, kok K. Inha ja alik M. Lehto. Samoissa kilpailuissa alik Lehto tuli toiseksi 100 m:llä, ajalla 11,2.

V. 1960 pataljoonan yleisurheilijat suorittivat läpimurron tulemalla joukko-osastojen välisessä kilpailussa 2. tilalle. 4x100 m:n viesti voitettiin ajalla 45,0. Tässä joukkueessa juoksivat alok R. Risku Nurmesta, alok E. Hosio Nivalasta sekä kokelaat A. Asiala Jurvasta ja J. Orrenmaa Kauhavalta. Samoissa kilpailuissa Asiala voitti Pv:n mestaruuden pituudessa 7,21. Tulos oli samalla Pv:n uusi ennätys. Alikersantit J. Mäenpää ja M. Mäki-Waltari toivat kaksoisvoiton kiekossa tuloksilla 45,72 ja 45,65.

Tällä hetkellä palvelee pataljoonassa varusmiehenä oppilas J. Ehrström, joka on juossut 100 m. ajassa 10,8. Hän on ollut v. -60 maaotteluissa mukana. Samoin ovat palveluksessa korkeushyppääjät opp Ala-Äijälä (190) ja opp Ranta-Maunus (187) ja kuulumies jääk Keski-Rekilä Keski-Pohjanmaalta, jonka paras tulos on 14,87.

Pataljoonalla on arvokkaat urheiluperinteet, joita kannattaa vaalia. Kuitenkin on tehtävä työtä ja nähtävä paljon vaivaa, että vastaisuudessa tulokset olisivat perinteiden veroisia, sillä sotilaille on henkinen ja ruumiillinen kunto yhtä tärkeä kuin sotilaallinen taitokin.

Kers O. Kujanpää

Väläyksiä 40-vuotistaipaleelta

Historiikissa mainitaan ensimmäisestä rajakasteesta 25. 7. 28. Siinä yhteydessä ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta kosketella yksityiskohtia, joten on paikallaan palata muutamalla sanalla siihen.

AuK ajoi polkupyörillä Jäppisen sillan luokse, jossa järjestyi avoneliön, rintama Rajajokeen päin. Koulun johtajan, kapt K. Breitholtzin, pidettyä puheen kastettaville, laulettiin Vala.

Tämän jälkeen marssi koulu jonossa joen partaalle. Kapt Breitholz kastoi ensimmäisenä vänrikki Karlsonin (kenrl Kurenmaa) ja Kopsen sekä upseerikokelas Rautavaaran valelemalla vettä Rajajoeesta heidän päälle. Nämä puolestaan kastivat aliupseerit ja nämä sen jälkeen kukin oman joukkueensa oppilaat. Kastotoimituksen jälkeen laulettiin vielä yhteisesti Käy rohkeena taistoon...

Paluumatkalla poikkesi AuK Kivennavan kirkkoon ottaen osaa Jumalanpalvelukseen.

Näin oli ensimmäinen kaste annettu, AuK avannut uran, jota komppaniat sitten seurasivat aina Talvisodan alkuun asti.

A. S.

Henkilöluettelo eräistä pataljoonassamme palvelleista:

- Maj E. Backman 20. 4. 21—1940. Etupyörän monivuotinen toimitussihteeri, 1. K:n pääll.
Kenrm L. Sotisaari 16. 5. 23—1938 ja 1945—50. 2. K:n pääll ja patlkom.
Kenrl A. Kurenmaa 30. 12. 25—1938. 3. K:n pääll.
Kenrm T. Kopra 16. 5. 30—1939.
Jykenr K. A. Heiskanen 1. 7. 33—1938, patlkom.
Ev R. Wahlbeck 1. 7. 33—1943. AuK:n joht, patlkom.
Ev A. O. Korhonen 16. 5. 34—1938, nuor. ups.
Evl R. Honkanen 12. 9. 30—1941, 2. K:n pääll.
Kenrl Hj. Siilasvuo 15. 6. 28—1933, patlkom.
Evl H. Mikkola 16. 5. 35—1943, 3. K:n pääll.
Ltn Y. R. Turunen 21. 10. 21—1950, esikvääp, adj
Kapt V. Pyykkönen, 15. 11. 23—1948, hpääll.
Yliv A. Haapalinna 13. 8. 27—1953, 1. K:n väep, tilitys-au.
Ylil T. Kannus 30. 9. 27—1955, Koul-au, EK:n pääll.
Ltn L. Viikala 16. 4. 29—1951, Viesti-au, viesti-jjoht.
Yliv V. Kalmi 1. 8. 34—1958, lääk-au, 1. K:n väep.

Tässä yhteydessä on todettava, että ltn Y. R. Turusen suku tulee tänä vuonna palvelleeksi pataljoonassa 40 v, sillä ennen isän — ltn Turusen — siirtymistä eläkkeelle oli poika, ylik O. Turunen tullut pataljoonaa palvelukseen, ja palvelee edelleen PohmJP:ssa.

Toisen polven jääkäreistä on myös mainittava, että kenrl Kurenmaan poika on palvellut varusmiehenä pataljoonassamme ja palvelee nykyisin nuorempana upseerina Hämeen Jääkäripataljoonassa sekä, että ev Korhosen poika palvelee parhaillaan varusmiehenä (Oppilas AuK/Pohm JP:ssä)

On valitettavaa, että täydellinen henkilöluettelo ei julkaisumme puitteissa ole mahdollista, mutta siihen palattaneen tulevaisuudessa.

VALAN VÄNNÖTTUÄ

(Omistetaan juhlavuonna -61 sotilasvalansa vannoville jääkäreille)

Valansa sulle, maamme pohjoinen,
tää joukko vannoi mielin kirkkahin,
tää pyhä vala meitä velvoittaa,
se puhdistaa, se rinnan jalostaa,
saa meille rakkahammaks' kansa, maa,
saa isäin uhrifaulut sielu hehkuvin.

Valansa sulle, maamme pohjoinen,
tää joukko vannoi mielin vapahin,
se vala pyhän hohteen aina saa,
sen pettäjäll' ei maata, Jumalaa,
ei kansaa, sukua ei olla saa,
hän Juudaksena käyköön korpihin.

Valansa sulle, maamme pohjoinen,
myös esi-isät kerran antoivat,
ei järkyttäneet puute, pakkanen,
hangessa seisoi jalka verinen,
puolesta kansan, maan ja kotien,
maan lipun kunnialla kantoivat.

Valalle tälle, Isä taivainen,
suo lahjas; voima, henkes' kirkkaus,
se että rinnoistamme linnat lujat luo,
joihin ei orjan henki siementänsä tuo,
peitsiimme voiton pyhä voima suo,
ett' aina säilyis Suomen vapaus.

Mikko Uotinen

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN

40-vuotisjuhla

VAASASSA 11. 3. 1961

Pataljoonan vuosipäivänä järjestetään seuraavat tilaisuudet:

- Klo 09.00 Sepeleenlasku sankaribaudalla ja Jääkäripatsaalla
- » 10.00 Jumalanpalvelus, paraatikatselmus ja ohimarssi kasarmin kentällä
 - » 11.15 Lounas pataljoonan ruokasalissa
 - » 14.00 Päiväjuhla Kaupungintalon juhlasalissa
 - » 19.00 Iltajuhla Hotelli Centraalissa
 - » 21.30 Tanssiaisat Upseeri- ja Aliupseerikerhoilla

KIITAMME ILMOITTAJIAMME, joiden antaman taloudellisen tuen turvin on ollut mahdollista tämän julkaisumme aikaansaaminen.

ETUPYÖRÄN TOIMITUS

Tavaratalo

CENTRUM

*Suurin –
siksi
edullisin!*

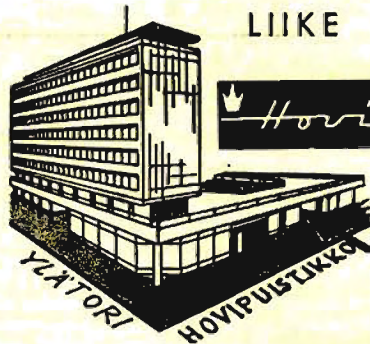
—
**Vaasan
Kirjakauppa Oy**

Vaasa
Puh. 14939
—

AMMATTI- JA YKSITYISKURSSEJA
Vaasa, Kauppapuistikko 24, Puh. 11188

KULTA- JA
KELLOSEPÄN-
LIIKE

Hovisevät

SÄÄSTÖTALO

Hovioikeudenpuistikko 12 Puh. 12200

K. E. NYMAN

rakentaa

VARATTU
(Ilmoitus)

Keskusosuusliike

Vaasan konttori

Puh. 16540

Tunnettu ja tunnustettu
hyvien pukineiden
myyjä

Pukinealan-Tavaratalo

Karjakunta

**Pohjanmaan
Liha —**

**Parasta
Laatua**

ELEKTRO RADIO
RADIO — TV — TALOUSKONEET
— MOPEDIT
PALOSAARI, Ostokeskus, puh. 15068

VAASAN

sauna
SAIPPUA

Vaasan Saippua Oy

Todellista saunailoa
Vaasan Sauna-
saippualla

Lepotuoli LINNA

HYVÄN TUOTTEEN PUUMERKKI

Pehme-valmistetä tyydöllistä lepop
vartea — päällökä on pehmeä
tuoli. Vaahkokem- ja kumihiho-
pehmustus. Pöytäsohva, tam-
men, mahaonkia tai teekä. Val-
mistaja: lehdän Lepopalusto Oy

YKSINMYYNTI:
HUONEKALULIIKE

arne berg

V a a s a Kauppap 24. Puh 15159

VAASA

— Pohjanmaan valtalehti —

levikki 48.060 kpl

PESULA

Vöyrinkatu 46, puh. 12400

- valkopesua viikon toim. ajalla
- kemiallista pesua

PIKAPESULA

Kauppap. 6, puh. 15682

- prässäystä (myös odotettaessa)
- kemiallista pikapesua

SAUNAT

Vöyrink. 46, puh. 12121

- miesten sauna
- naisten sauna
- tilaussaunat

Vaasan Uusi Sauna
ja Pesula

Perho

**SUOMEN VÄRI-
JA VERNISATEHDAS OY.**

**MAUKKAAT LEIPOMO JA KONDITORIA-
TUOTTEET toimittaa**

Leipomo

Aarne Aaltonen

KAUPPAPUISTIKKO 33
KAUPPAHALLI 23

Kaikkea metallialalta

- korjauksia
- sorvausta
- vibro-tärysauvahuoltoa
sekä varaosia

Metalliliike H. JOKELA

RAUHANKATU 32, puh. 11720

PUUTAVARALIIKE

H. WESTERLUND

- Puutavaraa
- Levyjä
- Ovia ja karmeja
- Polttopuita

Puh. Konttori 12753
Varasto 12211
Vaasan Halkosaha 11503

Eugen Ertman

SAASTOTALO

NYT EDULLISTA ESIM. SOTILAS-
JA SIVILIKAYTTÖÖN

NORJALAISIA VILLAPAITOJA

AUTOILIJAT

Ollessanne matkoilla autolla maamme soraisilla teillä, voi sattua tuulilasin rikkoontuminen. AUTOLASIPALVELU on silloin tarpeen, heillä on varastossaan aina tuulilasia tavallisimpiin automerkkeihin.

AUTOLASIPALVELU asemia on seuraavilla paikkakunnilla:

IKAALINEN Ikaalisten Lasihuolto
JALASJARVI Shell Huoltoasema
ALAVUS jokivarsi Pukkilan Autoliike
ALAVUS Asema . Luhtasaaren Autokorjaamo
KURIKKA Esso-Huoltoasema
TEUVA Laitalan Autokorjaamo
KOSKENKORVA Shell-Huolto
VAASA Auto-Triplex,
Hietasaarenk. 13
PIETARSAARI .. Lasi-Huolto, Hämeenk. 1
KOKKOLA Skogmanin Lasi Oy.,
It.Kirkkok. 38
KALAJOKI Esso-Huolto,
Kalajoen Autoliike
YLIVIESKA Lasityö T:mi
KEMI Karpisen Autoliike
ROVANIEMI Shell-Huoltoasema
POSIO Esso-Huoltoasema
KUUSAMO Esso-Huoltoasema
ISOKYRÖ T:mi ELPE Autokorjaamo

Kesällä on luettelo täydellisempi.

Keskusvarastona toimii

T:MI AUTO-TRIPLEX

VAASA, Hietasaarenk. 13

Huonekalumiehet

Kauppapuistikko 15 puh. 11577

Tmi HÄNNINEN

Asemakatu 28 puh. 13 316

Kauppahalli puh. 15 592

Kauppapuist. 20 ... puh. 11 418

Säästötalo puh. 13 644

L Salkari Oy

VAASA

ERIKOISALAT:

*Optiset, kello- ja
kultasepäntuotteet*

VAASAN SOTILASKOTI

Puh. 13409

KULTASEPPÄ

Risto Orell

VAASA, Pitkätatu 53

Puh. 13981

OXFORD -paidat

parhaimmillaan

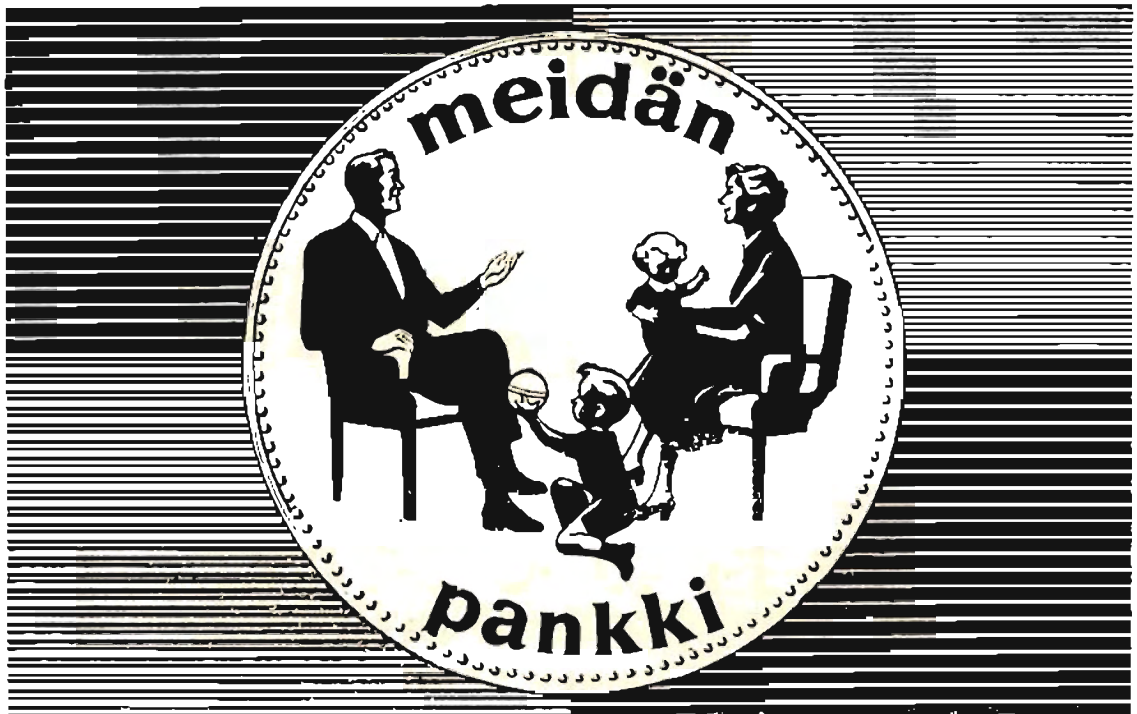

King of OXFORD
Prince of OXFORD
OXFORD

Sotilas on siviilissäkin
herra, ja käyttää siksi
Oxford-paitoja.

TIKLAS Oy

YHDYSPANKKI

johon jo isoisä luotti

Kansallinen puolustustahto on riippuvainen kansanterveydestä. Terve kansa säilyttää itsenäisyytensä.
— Terveyden lähteenä ovat maitotaloustuotteet voittamattomia.

VAASAN KONTTORI

Onnittelemme 40-vuotiasta PohmJP:tä

TAVARAMERKKI JOKA
TAKAA LAADUN

Vaasa Puh. 14 371

Nyt
kaunistamaan
MIRANOL
lakkamaalilla

MIRANOL

on nopeasti kuivuva, korkealuokkainen, iskuja kestävä syntettilinen alkydilakkamaali. MIRANOLilla Te saatte kädenkäänteessä **huonekaluihin, oviin, ikkunoihin, keittiökaappeihin, puutarhakalusteisiin, maanviljelys- ym. koneisiin, polkupyöriin, palosuojeluvälineisiin ym. sisä- ja ulkopuolisiin puu- ja metallipintaisiin** maalauskohteisiin suojaavan ja kauniin kiiltöpinnan.

MIRANOL alkydilakkamaalia on saatavana 38 värisävyä. Pyytäkää kauppiaaltaanne näiden kauniiden sävyjen esittelyä. **Kaunistakaa ja uudistakaa nyt – MIRANOL maaleilla!**

— maan suurin alallaan —